

PIRKKALA

ARVIOINTIKERTOMUS 2023

Tarkastuslautakunta 7.5.2024 § 35

Sisällys

1	PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	2
2	TIIVISTELMÄ	3
3	TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI- JA TARKASTUSTOIMINTA.....	4
3.1	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT JA ULKOINEN TILINTARKASTUS	4
3.2	ARVIOINTITYÖN TOTEUTTAMINEN	5
3.3	ARVIOINTIKERTOMUSRAPORTOINTI	7
4	VUODEN 2022 ARVIOINTIKERTOMUKSESSA ESITETTYJEN SUOSITUSTEN JÄLKISEURANTA.....	8
5	PIRKKALAN KUNNAN TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN.....	11
6	VIIDEN TÄHDEN KUNTA –STRATEGIA JA SEN MITTARIT	15
6.1	TÄHTILUOKITUS JA MITTARIT	15
7	ARVIO VIIDEN TÄHDEN KUNTA –STRATEGIAN TÄHTILUOKITUKSEN KEHITYKSESTÄ SEKÄ STRATEGIAA TOTEUTTAVIEN TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTA JA VAIKUTTAVUUDESTA	17
7.1	KOHTI VIIDEN TÄHDEN KUNTA –TOIMINNALLISTEN VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	17
7.2	TYÖ: MONIPUOLISET JA VIIHTYISÄT YRITYS- JA ELINKEINO MAHDOLLISUUDET	19
7.3	TALOUS: TASAPAINOINEN TALOUS	21
7.4	YMPÄRISTÖ: LAADUKAS JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ	23
7.5	SIVISTYS: OSAAVAT JA HYVINVOIVAT KUNTALAISET	25
7.6	ASENNE: PAREMPI ASIAKASKOKEMUS	28
8	ARVIO KONSERNIYHTIÖIDEN SITOVIA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA.....	30
8.1	OMISTAJAOHJAUS	30
8.2	KONSERNIN TALOUS	30
8.3	KONSERNIN TAVOITTEET	31
9	TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2023 TYÖOHJELMAAN PERUSTUVAT KUNNAN TOIMINTAA KOSKEVAT ARVIOINNIT.....	32
9.1	KONSERNIHALLINTO	32
9.2	SIVISTYSLAUTAKUNTA	35
9.3	YHDYSKUNTATOIMIALA	36
9.4	YMPÄRISTÖTERVEYS	40
10	TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE.....	42
11	ALLEKIRJOITUKSET	43
	LÄHDELUETTELO.....	44
	LIITTEET.....	45

1 Puheenjohtajan katsaus

Pirkkalan kunnan talous kehittyi vuoden 2023 talousarviota myönteisemmin. Verotulot alenivat 50,3 prosenttia, pääosin johtuen sosiaali- ja terveystalouden siirtymisestä hyvinvointialueille. Vuoden 2022 verojäämiä maksettiin kunnille vuonna 2023, mikä pienensi verotulojen laskua. Valtionosuudet alenivat 3,4 miljoonaa euroa hyvinvointialueelle siirtyvien toimintojen vuoksi. Hallintokunnat pysyivät hyvin talousarviossa, ja toiminnasta syntyi huomattavia säästöjä. Asukasluvun kasvu ja parantunut työllisyys yhdessä säästöjen kanssa mahdollistivat hyvän taloudellisen tuloksen vuoden 2023 tilinpäätökseen. Tilikauden tulos oli 7 545 717,07 euroa, ja vuonna 2019 tehdyn investointivaruksen purun vuoksi kirjattiin 620 000 euron poisto, jolloin kokonaistilikauden ylijäämäksi muodostui 8 165 717,07 euroa. Talouden kehityksen osalta vuosi 2023 oli menestyksellinen.

Pirkkalan tulevaisuus näyttää talouden osalta hyvältä. Pirkkalalaisten tulotaso on lehtitietojen mukaan Pirkanmaan korkein, ja vuoden 2024 ensimmäisen neljänneksen kuukausipalkat olivat bruttotulona 4127 euroa keskimäärin. On kuitenkin huomioitava, että tämä on keskiarvo, ja merkittävä osa kuntalaisista tulee toimeen pienemmillä tuloilla.

Pirkkalan väestön kasvu oli 357 asukasta eli 1,7 prosenttia. Maltillinen väestönkasvu turvaa edelleen kunnan kehityksen ja mahdollisuudet rakentaa viihtyisä ja turvallinen elinympäristö kuntalaisille. Kouluverkko uudistuu kokonaan keskustan koulukampuksen valmistuessa, tarjoten koululaisille ja koulun henkilöstölle modernit työskentely- ja oppimisympäristöt. Hyvä lasten ja nuorten koulutus onkin tärkeä investointi tulevaisuuteen. Samoin uuden liikuntahallin valmistuminen lisää merkittävästi sisäliikunta- paikkojen ja seurojen vuorojen määrää.

Pirkkalaa odottaa merkittävä päätös joukkoliikenteen suhteen. Pirkkala on mukana suunnitelmissa, kun Tampere valmistelee raitiotien rakentamista Härmälään. Joukkoliikenteen väyliä tulee edelleen kehittää, olipa kyseessä sitten bussit tai raitiotie. Keveyden liikenteen väylien turvallisuus on ensiarvoisen tärkeää niin pyöräilijöille kuin jalankulkijoillekin.

Kunnan tulee omalla toiminnallaan vaikuttaa siihen, että Pirkkalassa säilyvät laajat terveystaloudet lähipalveluina. Ikäihmisten määrän kasvaessa tarvitaan entistä enemmän palveluja kotikuntaan. Tyytyväisyystutkimuksen mukaan Pirkkalassa asuvat ovat onnellisia, mikä motivoi tekemään työtä kuntalaisten hyväksi. Verorahoja on käytettävä tuloksellisesti kuntalaisten hyväksi.

Mikko Kuoppa
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2 Tiivistelmä

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko Pirkkalan valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu lakisääteiseen valtuustokauden kattavaan arviointisuunnitelmaan ja vuosittain laadittavaan työohjelmaan. Arviointikertomus sisältää tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arvioinnin tulokset.

Valtuusto hyväksyi päivitetyn kuntastrategian 23.5.2022 vuosille 2021–2025. Kuntastrategiassa on viisi teemaa: talous, työ, ympäristö, sivistys ja asenne. Tavoitteille on määritelty keinot, joiden avulla tavoitteet saavutetaan. Kuntastrategian viisi tavoitetta ohjaavat kohti visiota: viiden tähden kuntaa. Strategian toteutumista seurataan mittaristolla, joka on laadittu Pirkkalan kuntastrategian seurantaan varten. Mittaristo on jaoteltu strategian tavoitteiden mukaisesti viiteen luokkaan ja kussakin luokassa on 5–6 mittaria.

Valtuusto oli asettanut vuoden 2023 talousarviossa 21 strategiaa toteuttavaa toimenpidettä. Strategian toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan mitareiden tuloksiin ja edelleen tähtiluokituksen muodostumiseen strategia-kauden aikana. Tilinpäätöksessä kunnanhallitus ei ole antanut arviotaan strategiaa toteuttavien toimenpiteiden toteutumisesta tietyllä asteikolla, jonka vuoksi tarkastuslautakunnan näkemys on suuntaa antava.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan valtuuston asettamista strategiaa toteuttavista toiminnallisista vuositavoitteista vuoden 2023 aikana toteutui 13 kpl, 4 kpl toteutui osittain ja 4 kpl ei toteutunut.

Koko strategian toteutumista kuvaavassa Viiden tähden kunta-tähtiluokituksessa tähtiluokitus oli tilinpäätöksessä 3,6 tähteä, kun se oli talousarvion valmisteluhetkellä 3,7 tähteä. Tavoitekohtaisissa tähtiluokituksissa muutosta tapahtui arviointivuoden aikana neljässä; työ (TA 3,0 tähteä – TP 3,4 tähteä), talous (TA 3,4 – TP 3,0), sivistys (TA 4,4 – TP 4,2) ja asenne (TA 4,0 – TP 4,2).

Arviointivuonna 2023 tilikauden tulos oli 7 545 717 euroa, joka oli talousarviosta poiketen ylijäämäinen 8,17 milj. euroa, joten se on muutettua talousarviota 2,63 milj. euroa muutettua talousarviota parempi. Vuonna 2019 tehdyn investointivarausten purun vuoksi kirjataan 620 000 euroa poistoeron muutosta. Vuonna 2023 tulo-rahoitus kasvoi talousarvioon nähden verotulojen ansiosta. Verotuloja kertyi yli 3 miljoonaa euroa talousarviota enemmän. Vaikutus muodostui erityisesti kunnan tuloveron ja kiinteistöveron verokertymistä.

Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen palveluiden järjestämis- sekä rahoitusvastuun siirrettyä hyvinvointialueelle, pieneni kunnan henkilöstömäärä selvästi vuoteen 2022 nähden. Arviointivuoden lopussa Pirkkalan kunnan palveluksessa oli yhteensä 979 henkilöä, 530 henkilöä vähemmän kuin edellisvuonna.

Kunnan taseessa on kertynyt ylijäämää 57,8 milj. euroa (edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)+ tilikauden ylijäämä (alijäämä)).

TARKASTUSLAUTAKUNTA OSANA KUNNAN OHJAUSJÄRJESTELMÄÄ

Kuntastrategia

Valtuusto hyväksyy kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden pitkän tähtäimen tavoitteet.

Talousarvio- ja suunnitelma: toteuttaa kuntastrategiaa

Valtuusto hyväksyy kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet talousarviovuodelle ja suunnitelmakaudelle.

Tilinpäätös

Kunnanhallitus antaa toimintakertomuksessa selityksen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta. Tilintarkastuksen jälkeen valtuusto vahvistaa tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden.

Arviointikertomus

Tarkastuslautakunnan arvio, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kunnanhallituksen lausunto

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt arviointikertomuksen johdosta.

3 Tarkastuslautakunnan arviointi- ja tarkastustoiminta

3.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja ulkoinen tilintarkastus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain (410/2015) mukaan valmistella hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat valtuuston päätettäväksi sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta huolehtii lisäksi kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä. Lisäksi tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Kuntalain lisäksi valtuuston hyväksymä Pirkkalan kunnan hallintosääntö sääntelee tarkastuslautakunnan toimintaa. Sen mukaan lautakunnan tehtävänä on

1. seurata tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
2. huolehtia, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
3. tehdä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Nykyinen valtuustokausi alkoi 1.6.2021. Pirkkalan hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunnassa on seitsemän (7) jäsentä ja heistä jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Tarkastuslautakunnan toimikausi on kaksi vuotta.

Valtuusto valitsi 15.5.2023 (139 §) tarkastuslautakuntaan toimikaudeksi **1.6.2023-31.5.2025** taulukossa 1 mainitut seitsemän jäsentä ja jokaiselle jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen.

Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimivat arviointivuonna 2023 erityisasiantuntija Emmi Koskimies ja asianhallintasihteerinä Johanna Saarihuhta.

Lautakunta 1.8.2021-31.5.2023		Lautakunta 1.6.2023 lukien	
Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet	Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Mikko Kuoppa	Jouni Kallioluoma	Mikko Kuoppa	Jouni Kallioluoma
Riitta Kuismanen	Markus Katajisto	Riitta Kuismanen	Markus Katajisto
Ahto Aunela	Tapani Vainio	Ahto Aunela	Tapani Vainio
Satu Mäkelä	Leena Hulkkonen	Satu Mäkelä	Leena Hulkkonen
Matti Pirhonen	Helena Lindqvist	Matti Pirhonen	Antti Tölli
Pia Schildt	Pirjo Kivelä	Pia Schildt	Pirjo Kivelä
Joni Schultz	Tapio Matsola	Iiro Tyrkkö	Joni Schultz

Taulukko 1. Tarkastuslautakuntien jäsenet 2021–2025

Ulkoinen tilintarkastus

Kunnan ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat. Niiden toiminta on kunnan muusta organisaatiosta ja johdosta riippumatonta. Pirkkalan kunnan lakisääteisenä tilintarkastusyhteisönä toimi arviointivuonna KPMG Oy Ab:n vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Mari Säynätjoki. Valtuusto valitsi 19.4.2021 (56 §) yrityksen Pirkkalan kunnan tilivuosien 2021–2022 tarkastusyhteiseksi sekä optiona tilikausille 2023–2024. Optio käytettiin vuodelle 2023.

Sidonnaisuusilmoitusten valvonta

Kuntalain (410/2015) mukaan määrätyillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on 1.6.2017 alkaen ollut velvollisuus ilmoittaa julkisesti sidonnaisuuksistaan. Sidonnaisuusilmoituksen tekeminen koskee Pirkkalassa seuraavia luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita: kunnanhallituksen jäseniä ja varajäseniä, yhdyskuntalautakunnan jäseniä ja varajäseniä, valtuuston ja lautakuntien puheenjohtajia sekä varapuheenjohtajia, pormestaria, lautakuntien esittelijöitä ja kunnan johtoryhmän jäseniä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta saattoi arviointivuotta koskevat ilmoitukset valtuuston tietoon 11.12.2023 (102 §).

Pirkkalan kunnan julkaistut sidonnaisuusilmoitukset ovat luettavissa kunnan verkkosivuilla. Tarkastuslautakunta tarkastaa ilmoitukset ennen tiedon viemistä rekisteriin ja yleiseen tietoverkkoon.

3.2 Arviointityön toteuttaminen

Tarkastuslautakunnan arviointityö on suunnitelmallista. Lautakunta laatii koko toimikautensa kattavan arviointisuunnitelman ja sitä tarkentavan vuosittaisen työohjelman.

Arviointisuunnitelmassa nimetään asiat ja kohteet, joiden arviointiin lautakunta kunakin vuonna erityisesti keskittyy. Tavoitteena on, että valtuustokauden aikana tehty arviointi kattaa olennaisimman kuntakonsernin toiminnan. Lautakunta tarkistaa koko toimikaudelle laaditun arviointisuunnitelman vuosittain. Vuosittaisessa työohjelmassa tarkennetaan kunkin vuoden arviointia ja määritellään lautakunnan muu toiminta.

Lautakunta tekee arviointityötään sekä koko lautakuntana että tarkastuspareittain. Lautakunnan ja tarkastusparien vastualueet sekä kokoonpanot päätetään lautakunnan vuosittaisessa työohjelmassa. Lautakunta johtaa arviointityötä ja päättää arviointikertomuksen sisällöstä ja kannanotoista. Tarkastusparien työ on valmistelevalta. Arviointityössä lautakuntaa avustaa lautakunnan sihteeri.

Valtuusto valitsi 22.5.2023 (139 §) uuden tarkastuslautakunnan toimikaudelle 1.6.2023–31.5.2025. Tarkastuslautakunta päätti 6.6.2023 (40 §) jakaa kunnan toimialajaon mukaiset tulosaluevastuut tarkastuslautakunnan jäsenille toimikaudeksi 2023–2025 ja jako on esitetty taulukossa 2.

Lautakunnan jäsenet ovat seuranneet työnjakonsa mukaisesti tarkastuspareina lautakuntien ja tulosalueiden hallintokuntien toimintaa. Tarkastusparien muistiot on käsitelty lautakunnassa.

Konsernihallinto	Ympäristöterveys	Sivistyslautakunta	Yhdyskuntalautakunta
Mikko Kuoppa	Satu Mäkelä Matti Pirhonen	Riitta Kuismanen Satu Mäkelä Iiro Tyrkkö	Ahto Aunela Pia Schildt Matti Pirhonen
- kunnanhallitus - strategia ja kehittäminen - yritys- ja työllisyyspalvelut - hallinto ja viestintä - talous - henkilöstö	- ympäristöterveys	- varhaiskasvatus - lasten ja nuorten koulutus - hyvinvointia edistävät palvelut	- ruoka- ja puhtauspalvelut - tilapalvelu - yhdyskuntatekniikka ja aluepalvelut - pelastustoimi - vesihuoltolaitos - yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta

Taulukko 2. Toimialajaon mukaiset tulosaluevastuut tarkastuslautakunnan jäsenille toimikaudeksi 2023–2025

Arvioinnin tietoperusta

Tarkastuslautakunta ja tarkastusparit perehtyvät tarkastusaiheisiin tekemällä käyntejä yksiköihin ja tapaamalla viranhaltija- ja luottamushenkilöjohtoa, asiantuntijoita ja muita arviointikohteen vastuuhenkilöitä.

Vuoden 2023 toiminnan arviointiin liittyen tarkastuslautakunta on kuullut seuraavia kunnan viranhaltijoita ja työntekijöitä	
1.11.2023	Konsernihallinto, pormestari Marko Jarva ja kansliapäällikkö Jaakko Joensuu
4.12.2023	Ympäristöterveys, ympäristöterveyspäällikkö Maria Wahlfors
18.1.2024	Viestintä, viestintäpäällikkö Tarja Sundelin
18.2.2024	Yhdyskunta- ja aluepalvelut, yhdyskuntatekniikan päällikkö Antti Reinikka
23.2.2024	Konsernihallinto, henkilöstöjohtaja Jenni Harjula
27.2.2024	Konsernihallinto, talusjohtaja Tommi Ruokonen
8.4.2024	Yhdyskunta- ja aluepalvelut, kaavoitusjohtaja Matti Jääskeläinen ja ympäristönsuojelupäällikkö Vesa Vanninen
12.4.2024	Lasten ja nuorten koulutus, rehtori Marita Intonen ja vastaava kuraattori Tuula Kaltto
26.4.2024	Yhdyskunta- ja aluepalvelut, yhdyskuntatekniikan päällikkö Antti Reinikka

Taulukko 3. Tarkastuslautakunnan haastattelemat viranhaltijat ja työntekijät

Arvioinnin tietoperustana ovat tarkastuslautakunnan ja tarkastusparien tarkastuskäynneillä ja tapaamisissa saadut tiedot ja tehdyt havainnot, selvitykset sekä toimintakertomustiedot, kunnan yksiköissä laaditut raportit ja muu niiden asiakirja-aineisto. Lisäksi käytössä ovat tilintarkastajan raportit. Tietolähteinä käytetään myös asukas- ja asiakaskyselyjen tuloksia sekä valtakunnallisia selvityksiä ja vertailuja, erityisesti naapurikuntien vertailutietoja.

Vuoden 2023 toiminnan arviointiin liittyen tarkastuslautakunta on kuullut seuraavia asiantuntijoita ja luottamushenkilöitä kokouksissaan. Lisäksi on kuultu useita muita kunnan työntekijöitä.	
19.9.2023	Vierailu Kirkonkylän koululla, opetuspäällikkö Mikko Salkinoja ja rehtori Marianne Tammi
3.10.2023	Katsaus hyvinvoinnin edistämiseen, hyvinvointipäällikkö Elina Torro
7.11.2023	Katsaus Pirkkalan vapaa-aikapalveluihin, vapaa-aikapäällikkö Tero Saatsi
7.11.2023	Tilintarkastuksen työohjelma, KPMG Oy Ab:n tilintarkastaja Mari Säynätjoki
12.12.2023	Katsaus Pirkkalan kunnan työllisyyspalveluihin, työllisyyspalveluiden päällikkö Susanna Heinonen ja palveluesihenkilö Tarja Uusikivi
23.1.2023	Lautakuntien puheenjohtajien vierailu, sivistyslautakunnan puheenjohtaja Veera Veltti ja yhdyskuntalautakunnan puheenjohtaja Mika Hakkarainen
23.1.2024	Tilintarkastushavainnot 2023, KPMG Oy Ab:n tilintarkastaja Mari Säynätjoki
2.4.2024	Tilinpäätös 2023, talousjohtaja Tommi Ruokonen
7.5.2024	Tilintarkastus 2023, KPMG Oy Ab:n tilintarkastaja Mari Säynätjoki

Taulukko 4. Arviointivuoden aikana tarkastuslautakunnan kokouksissa kuullut asiantuntijat

3.3 Arviointikertomusraportointi

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain valtuustolle arviointivuoden havainnot ja suositukset sisältävän arviointikertomuksen. Pirkkalan tarkastuslautakunnan tekemät arviointikertomukset vuosilta 2017 ja 2019 on palkittu Vuoden Arviointikertomus -kilpailussa sarjansa *Kunnat alle 20 000* parhaimpina.

Vuoden 2023 arviointikertomus

Vuoden 2023 arviointikertomus on hyväksytty tarkastuslautakunnassa 7.5.2024.

Tarkastuslautakunta esittää valtuuston päätettäväksi, että kunnanhallitus ja lautakunnat ottaisivat huomioon toiminnassaan arviointikertomuksessa esitetyt suositukset ja havainnot, ja esittäisivät loka-kuun 2024 loppuun mennessä tarkastuslautakunnalle valmiilla raportointipohjalla, mihin toimenpiteisiin esitettyjen suositusten ja havaintojen johdosta on ryhdytty tai ryhdyttävä.

4 Vuoden 2022 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten jälkiseuranta

Tarkastuslautakunta esitti vuoden 2022 arviointikertomuksessa havaintoja ja suosituksia, joihin kunnanhallitus antoi vastineensa lokakuussa 2023. Raportissa selvitettiin, miten tarkastuslautakunnan havaintoihin on reagoitu ja millaisiin toimenpiteisiin niiden perusteella on ryhdytty.

Alla on esitetty, mihin suositusten mukaisiin toimenpiteisiin toimialoilla on ryhdytty. Toimenpiteiden seurantatietojen lähtökohtana on kunnanhallituksen valtuustolle antamat vastaukset ja kerätyt lisätiedot.

Taulukon liikennevalovärit:

vihreä	asia on edennyt merkittävästi suosituksen suuntaan
keltainen	havaittu joitakin toimia suosituksen suuntaan ja
punainen	ei havaittuja toimia suosituksen suuntaan.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSET	TOIMENPITEITÄ	Väri-koodi
Konsernihallinto		
<i>Yritys- ja liike-elämälle tulee olla vastaisuudessa monipuolisia yritystontteja tarjolla.</i>	Tulevaisuuden kaavoitushankkeissa huomioidaan monipuolisen yritystonttitarjonnan mahdollistavat kaavamerkinnot.	
<i>Henkilöstön pysyvyyden varmistamiseksi tulee tehdä toimenpiteitä palkkauksen ja työhyvinvoinnin saralla.</i>	Työnantajamaieesta pidetään huolta. Työhyvinvointia kehitetään muun muassa työyhteisölupauksen muodossa ja päivittämällä varhaisen tuen mallit sekä tarjoamalla lakisääteistä kattavammat työterveyspalvelut. Pyrimme tarjoamaan seudullisesti kilpailukyisen palkkauksen.	
Terveyspalvelut		
<i>Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa ongelmia aiheuttaa valtakunnallinen pula osaajista.</i>	Mielenterveystyö on hoitotyönä hyvinvointialueen tehtävää ja pääasiassa sekä resurssointi että ammattilaiset ovat Pirhan työvoimaa. Kunnan toiminnassa kiinnitetään huomiota yhteisöllisen opiskeluhuollon toteutumiseen, ennaltaehkäisevään työhön sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseen omassa toiminnassa.	*
Ikääntyneiden palvelut		
<i>Hoitajamitoituksen työajanseurannassa tunnistettiin tarkastuksessa puutteita käytännöllisyydessä, jotka vaikeuttavat hoitajien työskentelyä</i>	Hoitajamitoituksen työajanseuranta on siirtynyt Pirkanmaan hyvinvointialueen vastuulle.	*
Hyvinvointitoimiala / Sivistys		
<i>Ilkivaltaa ja häiriökäyttäytymistä esiintyy valitettavan paljon ja se aiheuttaa merkittäviä kustannuksia, esimerkkinä Kurikansiiven tulipalo. Kameravalvonta on kustannustehokasta ja sen edelleen lisääminen on suositeltavaa ilkvallan ehkäisemiseksi.</i>	Ennaltaehkäisevin toimiin pyrkivä poikkihallinnollinen ilkvaltatyöryhmä on perustettu ja tapaamiset jatkuvat. Eri tahojen ja kanavien kautta lisätään tiedotusta ja valistusta korvausvelvollisuudesta, vastuista sekä velvollisuuksista. Kameravalvontaa kehitetään yhteistyössä yhdyskuntatoimialan kanssa ja sen tarve huomioidaan uusien kohteiden suunnittelussa sekä rakentamisessa.	
<i>Henkilöstön vaihtuvuus varhaiskasvatuksessa nousi tarkastuksessa esille. Tätä tulee seurata tulevaisuudessa sekä tehdä tarvittavia toimenpiteitä pitovoiman tukemiseksi</i>	Henkilöstön vaihtuvuutta ja saatavuutta seurataan jatkuvasti. Vaikka varhaiskasvatuksen henkilöstötilanne on valtakunnallisestikin haastava, Pirkkalassa vakituisiin tehtäviin saadaan työntekijöitä. Pirkkalassa pitovoimatekijöitä ovat mm. hyvät työolosuhteet ja resurssointi sekä kehittämis- ja koulutusmyönteisyys. Varhaiskasvatuksessa on omia kiertäviä lastenhoitajia 14 lastenhoitajaa sijaistilanteisiin. Pirkkala käyttää myös Sarastia -rekrytointipalvelua aktiivisesti. Hankalimpia ovat lyhytaikaiset, äkilliset sijaistilanteet, mutta toistaiseksi on pystytty toimimaan lakisääteisen henkilöstömitoituksen puitteissa.	
<i>Lukeminen on vähentynyt ja huoli lukutaidon ja medialukutaidon laskemisesta on noussut. Kirjaston on hyvä panostaa</i>	Opetuksessa tavoitteena on sekä koulukohtaisten toimenpiteiden että hankkeiden (mm. Lukuiloa Pirkanmaa) kautta vahvistaa lukuinnostusta ja	

tähän mediakasvatuksen keinoin, mihin tulisi allokoida riittävät resurssit	lukutaitoa esi- ja alkuopetuksessa. Kirjastopalveluiden yhteistyösopimuksessa varhaiskasvatukseen, perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen kanssa on asetettu toiminnalle tavoitteet ja ne on yhdessä keskustellen määritelty. Kirjasto keskittyy peruslukutaidon ja lukiinnostuksen vahvistamiseen ja esim. koulut hoitavat mediakasvatukseen liittyvät kokonaisuudet itse. Kirjasto on sitoutunut tarjoamaan ohjattua toimintaa jokaiselle luokka-asteelle esim. kirjastonkäytönopetusten ja vinkkausten muodossa ja toiminta palvelee jo nyt monilta osin myös mediakasvatus-/monilukutaitojen omaksumista. Kirjasto jalkautuu tälläkin hetkellä erilaisiin tapahtumiin ja tarjoaa toimintaa ja sisältöjä eri ikäryhmille esim. Vauvan päivässä, Unelmien liikuntapäivässä ja valtakunnallisella peliviikolla. Työ lukemaan innostamisessa on tärkeää kaikissa ikä- ja kulttuuriryhmissä. Uudet kirjastotilat omaoimikirjastoineen pyritään suunnittelemaan käyttäjiä palveleviksi, viihtyisiksi ja esimerkiksi Kirkonkylän kirjasto on otettu käyttöön ja aloitettu laajemman käyttöönoton valmistelu. Kirjasto kehittää jatkuvasti palveluitaan ja kirjastolaki asettaa kirjaston toiminnalle myös vaatimuksia. Resurssi pyritään hyödyntämään tarkoituksenmukaisesti kaikkiin kirjaston tehtäviin ja mitoittamaan kunnan asukasmäärän ja palvelutarpeen kasvu huomioon ottaen. Vuoden 2022 tunnuslukujen valossa Pirkkalan kunnan henkilötyövuodet 1000 asukasta kohden olivat 0,75, mikä on seutukunnan korkein.	
Yhdyskuntatoimiala / Pelastustoimi ja varautuminen		
Hyvinvointialueen ja kunnan välisen yhteistyön toteutuminen on varmistettava valmiussuunnittelun ja -toiminnan turvaamiseksi monialaisesti. Organisaatio on ollut muodostumassa vuonna 2022	Pirkanmaan hyvinvointialueella on lain mukainen velvoite vastata oman alueensa valmiussuunnittelusta. Aluehallintovirasto vastaavasti koordinoi ja valvoo alueellista valmiussuunnittelua. Alueella järjestetään säännöllisesti yhteisiä valmiusharjoituksia ja muita tilaisuuksia, joiden tavoitteena on varmistaa alueen valmiussuunnittelun yhdenmukaisuus eri toimijoiden kesken. Hyvinvointialue jatkaa valmiuspäällikön johdolla kuntien valmiustoiminnan tukemista. Pirkanmaan alueen valmiussuunnittelun toimintamalli säilyy uudistuksesta huolimatta ennallaan. Tavoitteena on jatkossa säännöllisesti kehittää yhteistyötä kunnan ja hyvinvointialueen välillä monialaisesti ja laatia yhteistyösopimus.	
Kunnan tulee seurata pelastustoimen toimintaa hyvinvointialueelle siirtymän jälkeen	Pelastustoimi on siirtynyt 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle. Kunta voi osaltaan vaikuttaa pelastustoimen palvelutasoon liittyviin asioihin säännöllisesti päivitetävän palvelutason määrittelyn yhteydessä. Tässä yhteydessä kunnat lausuvat näkemyksensä palvelutason tarpeista ja mahdollisista puutteista.	
Yhdyskuntatoimiala / Maanhankinta ja luovutus, asuntotuotanto		
Asuntotuotannon tilastointia tulee tarkentaa, jotta seuranta varten on olemassa olennaiset tunnusluvut.	Asuntotuotannon tilastoja seurataan vuositason kaavoituskatsauksen yhteydessä. Tilastointia ja sen esitystapaa on kehitetty viime vuosien aikana ja kehittäminen on jatkuvaa. Tarkemman tason tilastointia on tarkoitus jatkossa kehittää osaksi kunnassa käytössä olevaa tietojohdantamallia.	
Ympäristöterveys		
Valvontaeläinlääkäreiden rekrytointi on haastavaa ja henkilöstövajaus vaikuttaa toimintaan. Suosittelemme kiinnittämään huomiota työhyvinvointiin ja olemassa olevan henkilöstön jaksamiseen	Toinen valvontaeläinlääkärin virka on saatu täytettyä huhtikuussa 2023. Toistaiseksi molemmat valvontaeläinlääkärit työskentelevät kuitenkin osa-aikaisesti. Aiempi ja nykyinen henkilöstövajaus vaikuttaa edelleen toimintaan, tavoitellut reagoitajat ylittyvät erityisesti kiireettömämpien eläinsuojeluilmoitusten osalta. Valvontaeläinlääkärit työskentelevät tiiviisti työparina. Parityöskentelyllä on merkittävä vaikutus henkilöstön jaksamiseen ja pysyvyyteen, koska se alentaa henkistä kuormitusta ja lisää työturvallisuutta. Vielä olemassa olevaa henkilöstövajaus on pyritty osittain korvaamaan ja valvontaeläinlääkärin jaksamista tukemaan käytännön työjärjestelyillä eli esihenkilön ja praktikkokunnaneläinlääkärin osallistumisella eläinsuojeluvantoon. Yleisesti eläinlääkäripulan aiheuttamiin rekrytointihaasteisiin on yksikössä pyritty aktiivisesti vastaamaan muun muassa kehittämällä perehdytystä ja tukea ja huolehtimalla toimivista työjärjestelyistä ja työvälineistä.	

*Toiminnan siirryttyä Pirhalle ei voida antaa tarkkaa arvioita, miten tavoitteessa on onnistuttu.

KEHITYSKOhteet JA Suositukset:

Suosituksissa edellytetään tarkempia tavoitteita ja toimenpiteitä toiminnan kehittämiseen. Hyvinvointialueeseen liittyvät kohdat heikentävät arviointimahdollisuutta, mutta tämä tulee korjaantumaan tulevaisuudessa.

MYÖNTEISET TOTEUTUMISET JA ONNISTUMISET:

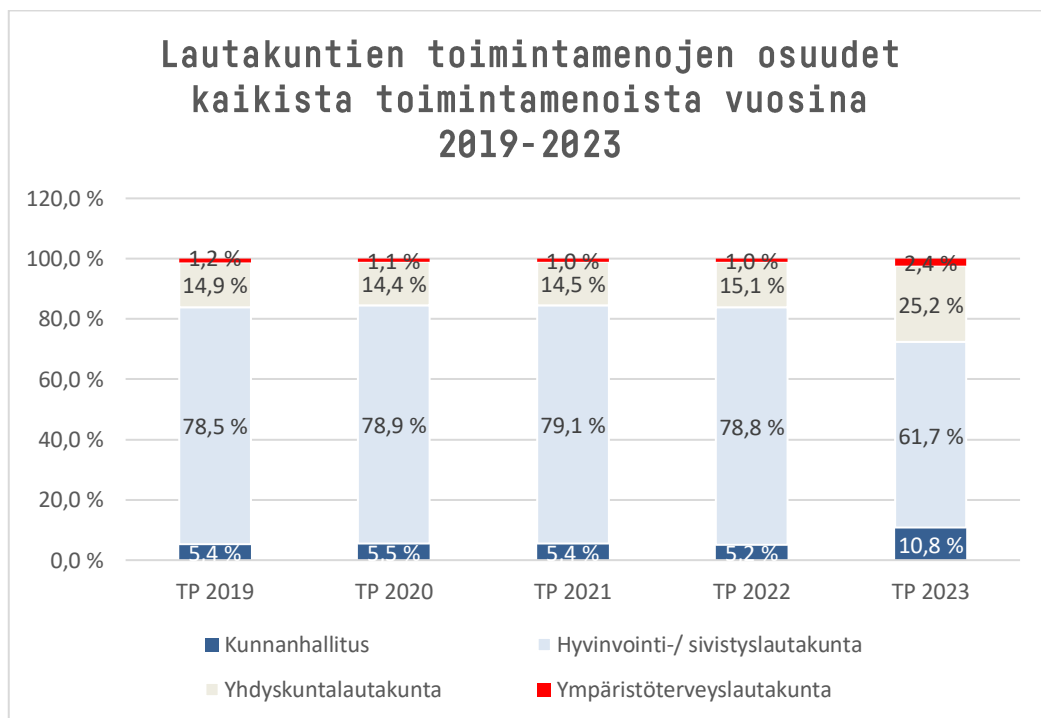
Kunnan ja kuntakonsernin velka on edelleen vähentynyt. Vuoden 2022 tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen esitettyihin suosituksiin on pääasiassa reagoitu, ja niihin liittyviin toimiin on yleensä ryhdytty tai niitä aiotaan ottaa huomioon tulevaisuudessa.

5 Pirkkalan kunnan taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä toimintatuotot (= *sisäiset ja ulkoiset toimintatuotot*) ovat yhteensä 12,5 miljoonaa euroa. Toimintakulut (= *sisäiset ja ulkoiset toimintakulut*) ovat yhteensä -71,5 miljoonaa euroa. Toimintakate on -59,0 miljoonaa euroa. Toimintatuottojen toteuma on 99,5 % ja toimintakulujen 97,6 %.

Alla olevassa kuviossa 1. on kunnanhallituksen ja lautakuntien toimintamenojen osuudet kaikista toimintamenoista vuosina 2019–2023. Luvuissa ovat mukana sisäiset ja ulkoiset toimintamenot sekä poistot. Tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan osuuksia ei ole laskettu kuvioon, koska niiden osuudet koko kunnan toimintamenoista ovat niin pienet. Liitteessä 1 on esitetty euromääräiset vuosittaiset tiedot ko. toimintamenoista vuosilta 2018–2023.

Vuonna 2023, kuten edellisinä vuosinakin, oli sivistyslautakunnan osuus kaikista kunnan toimintamenoista (= käyttötalous + poistot) suurin (noin 62 %). Pirkkalassa sivistyslautakunnan alaisuuteen kuuluvat varhaiskasvatus, opetus, liikunta- ja nuorisotyö sekä kulttuurin palvelut. Menot ovat pienentyneet sosiaali- ja terveyspalveluiden jäätyä pois, jolloin hyvinvointilautakunta muuttui sivistyslautakunnaksi. Näin ollen muiden lautakuntien prosentuaalinen osuus kokonaisuudesta on kasvanut. Muiden lautakuntien toimintakulut ovat pysyneet tasaisina verrattuna vuoteen 2022.

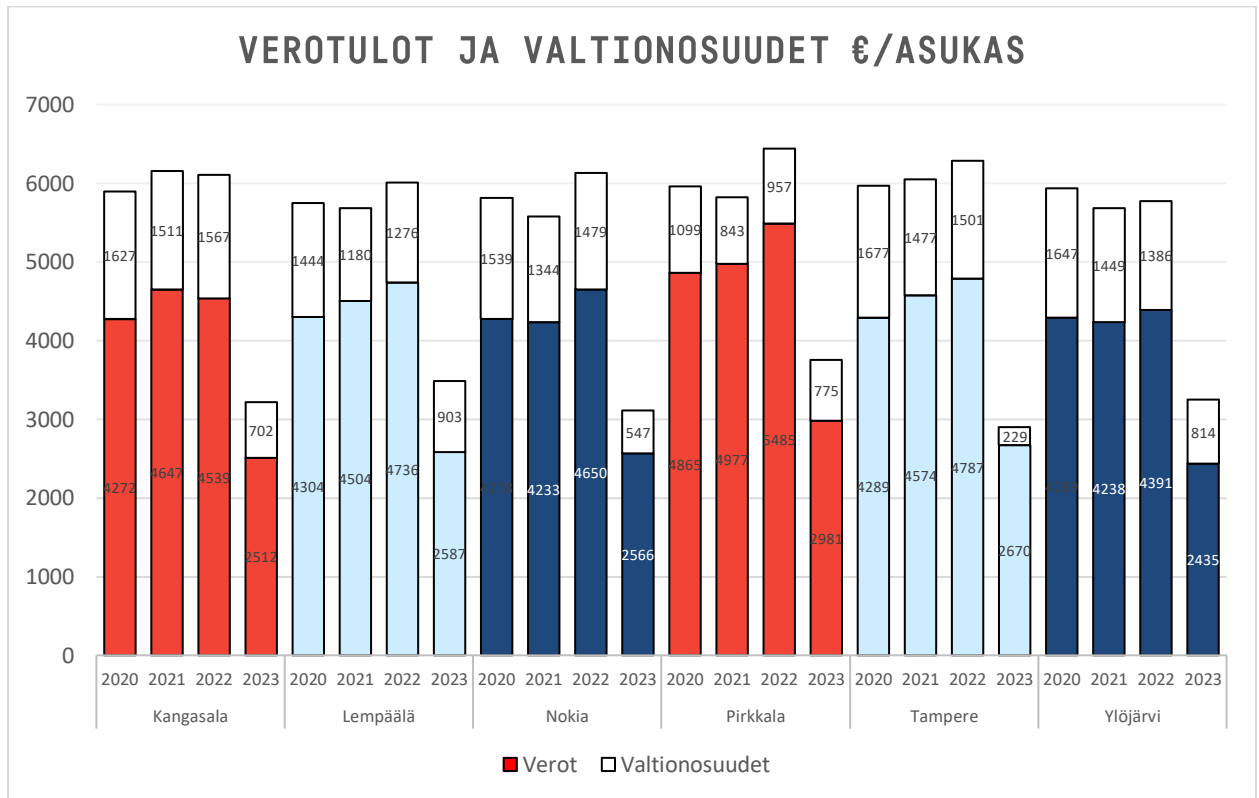

Kuvio 1. Kunnanhallituksen ja lautakuntien toimintamenojen (= käyttötalous + poistot) osuudet kaikista toimintamenoista vuosina 2019–2023.

Kuntien verorahoitus koostuu verotuloista ja valtionosuuksista. Verotulojen kertymä on 61,9 miljoonaa euroa ja valtionosuuksien 16,2 miljoonaa euroa. Verotulot toteutuivat noin 700 000 euroa parempana verrattuna muutettuun talousarvion ja valtionosuudet jäivät noin 120 000 euroa arvioitua alhaisemmiksi. Liite 2 erittelee Pirkkalan kunnan verotulot.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden jäätyä pois kunnan toiminnasta, valtionosuudet ovat pienentyneet Pirkkalassa muita seudun kuntia vähemmän. Tämä johtuu kunnan nuoresta väestöstä ja korkeasta alaikäisten osuudesta.

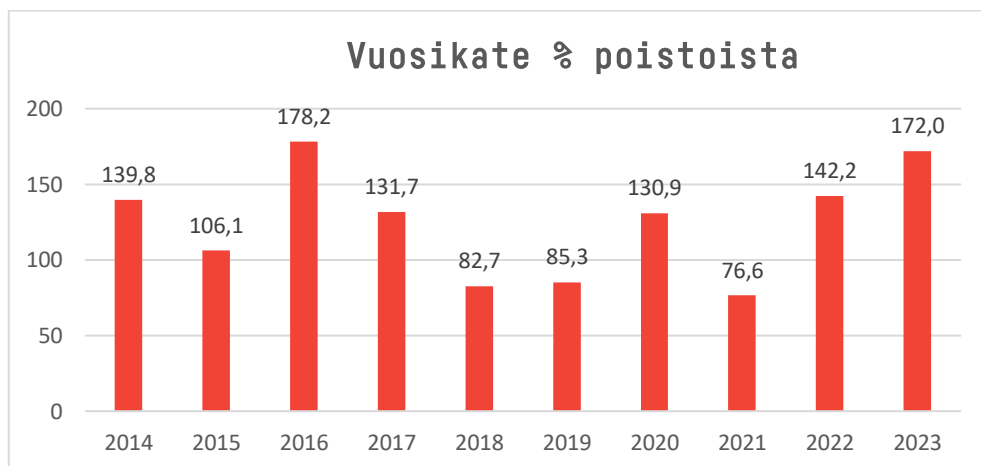
Valtiovarainministeriön ohjaamassa järjestelmässä vauraammilta kunnilta siirretään kunnallis- ja yhteisöveroja vähemmän vauraisiin kuntiin. Tarkoituksena on taata ympäri Suomen kansalaisille tasavertaiset peruspalvelut niin, ettei kunnan veroprosentti nouse kohtuuttomaksi.

Kuvio 2. Verotulot ja valtionosuudet euroa/asukas Pirkkalassa ja lähikunnissa vuosina 2020–2023

Pirkkalan kunnan vuosikate muodostuu verotulojen, valtionosuuksien ja rahoitustuottojen ja rahoituskulujen jälkeen 18,0 miljoonaa euroa positiiviseksi. Vuosikate muodostui 2,5 miljoonaa euroa talousarviota paremmaksi.

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Poistot kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa ne, kunnan ei tarvitse velkaantua tai realisoida omaisuuttaan pitääkseen olemassa olevat palvelujen tuotantovälineet toimintakunnossa.

Kuvio 3. Vuosikatteen osuus poistoista 2014–2023

Pirkkalan kunnan tilikauden tulos oli ylijäämäinen 8,2 miljoonaa euroa poistoeron jälkeen. Talousarviossa tilikauden ylijäämäksi ennakoitiin 3,4 miljoonaa euroa.

Pirkkalan kunnan toimintakate oli -59,0 miljoonaa euroa. Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Henkilöstökulut olivat yhteensä -43,8 miljoonaa euroa.

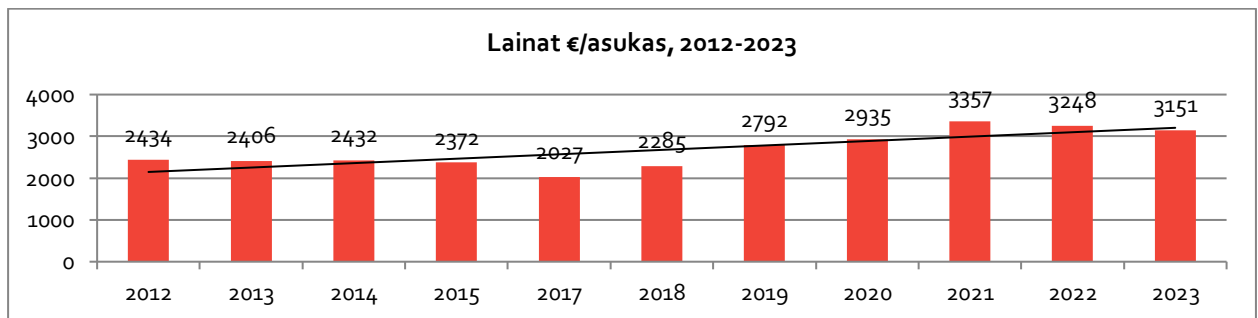
Pirkkalan kunnallisveroprosentti oli 7,86 vuonna 2023. Pirkkalan ympäristökuntien (taulukon 5 kunnat pois lukien Pirkkala) painottamaton keskiarvo vuonna 2023 oli 7,99. Alla on Pirkkalan ja muiden lähikuntien kunnallisveroprosentit vuonna 2023.

Kangasala	Lempäälä	Nokia	Pirkkala	Tampere	Ylöjärvi
8,36	7,86	8,36	7,86	7,61	7,86

Taulukko 5. Kunnallisveroprosentti 2023 Pirkkalassa ja lähikunnissa

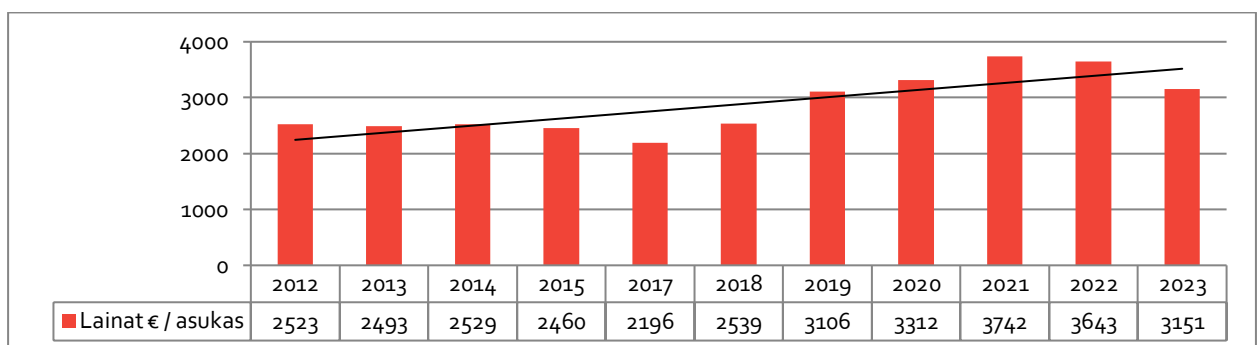
Tilinpäätösajankohtana kunnan lainamäärä oli 65,4 miljoonaa euroa, josta kaikki olivat pitkäaikaista lainaa. Lainamäärä pieneni tilinpäätösvuonna 2023 0,9 miljoonaa euroa. Lyhytaikaista velkaa (kuntatodistuksia) ei ollut. Pitkäaikaisista lainoista kiinteäkorkoisia oli 33 % (21,5 miljoonaa euroa) ja vaihtuvakorkoisia 67 % (43,9 miljoonaa euroa). Pitkäaikaisten lainojen painotettu keskiporkko oli vuoden 2023 lopussa 3,409 % (2022: 1,359 %). Näiden lainojen keskimääräinen jäljellä oleva laina-aika oli 8 vuotta.

Asukasta kohden laskettu kunnan lainakanta oli 3151 euroa, kun se 31.12.2022 oli 3248 euroa/asukas. Kuvioista 4 voidaan nähdä Pirkkalan lainamäärä per asukas menneen kymmenen vuoden ajalta.

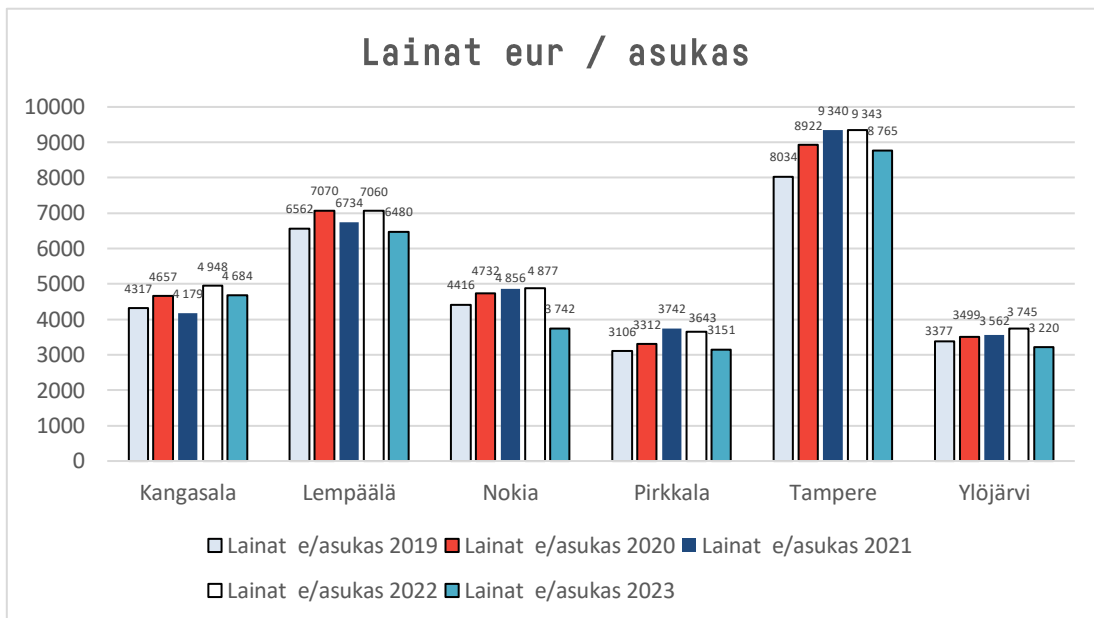
Kuvio 4. Pirkkalan kunnan lainat euroa/asukas vuosina 2012–2023

Pirkkalan kuntakonserniin kuuluu neljä tytäryhteisöä: Pirkkalan Jäähalli Oy (100 %), Niemenmaan Lämpö Oy (70,00 %), Kiinteistö Oy Pirkkalakeskus (77,55 %) ja Kiinteistö Oy Pirkkalan Lautamies (100 %). Lisäksi kuntakonserniin kuuluu kaksi kuntayhtymää, joissa kunta oli vuonna 2023 jäsenenä: Tampereen kaupunkiseudun Ky (4,48 %) ja Pirkanmaan liitto Ky (2,86 %). Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (PSHP) toiminta lakkasi 31.12.2022 ja toiminta siirtyi Pirkanmaan hyvinvointialueelle (Pirha) vuoden 2023 alusta lukien.

Kuvio 5. Pirkkalan kuntakonsernin lainojen kehitys vuosien 2012–2023 aikana

Lähikuntien kuntakonsernien lainat per asukas vuonna 2023 on esitetty alla. Kuviosta 6 voidaan nähdä, että Pirkkalassa on pieni asukaskohtainen lainamäärä, ja lainamäärä laski vuonna 2023.

Kuvio 6. Pirkkalan ja lähikuntien kuntakonsernin lainat euroa / asukas vuosina 2019–2023

Investointimäärärahoista käytettiin 93,8 prosenttia

Vuonna 2023 investointeihin oli käytettävissä alkuperäisen talousarvion mukaan yhteensä 16,7 miljoonaa euroa, muutetussa talousarviossa määrärahat nostettiin 19,5 miljoonaan euroon. Toteutuneet investointimenot olivat 18,3 miljoonaa euroa eli investointimäärärahoista käytettiin 93,8 prosenttia.

Maa-alueiden hankintaan käytettiin 5 miljoonaa euroa. Yhteensä maa-alueiden myyntitulot olivat 11 040 euroa ja pysyvien vastaavien myyntivoittoa ei ollut lainkaan. Irtaimistohankintoja oli yhteensä noin 1,5 miljoonaa euroa. Talonrakennusinvestoinnit olivat 6,7 miljoonaa euroa (vuonna 2022: 8,4 miljoonaa euroa) ja yhdyskuntatekniikan investoinnit olivat 5,1 miljoonaa euroa (vuonna 2022: 6,4 miljoonaa euroa). Vapaa-aikakeskuksen laajennukseen käytettiin tilinpäätösvuonna 3,7 miljoonaa euroa ja Kirkonkylän koulun laajentamiseen ja peruskorjaukseen noin 1,6 miljoonaa euroa.

Tarkastuslautakunnan arviointi kunnan taloudesta

Vuonna 2023 kunnan taloudellinen tilanne kehittyi odotuksia paremmin, ja käyttötalous on edelleen vakaalla ja tasapainoisella pohjalla. Kunta on onnistunut ylläpitämään korkealaatuisia palveluita kuntalaisille säilyttäen samalla hyvän palvelutasotason ja vähentäen velkaantumista.

6 Viiden tähden kunta -strategia ja sen mittarit

6.1 Tähtiluokitus ja mittarit

Valtuusto hyväksyi päivitetyn kuntastrategian 23.5.2022. vuosille 2021–2025. Kuntastrategiassa on viisi teemaa: talous, työ, ympäristö, sivistys ja asenne. Tavoitteille on määritelty keinot, joiden avulla tavoitteet saavutetaan. Kuntastrategian viisi tavoitetta ohjaavat kohti visiota: viiden tähden kuntaa. Strategian toteutumista seurataan mittaristolla, joka on laadittu Pirkkalan kuntastrategian seurantaan varten. Mittaristo on jaoteltu strategian tavoitteiden mukaisesti viiteen luokkaan ja kussakin luokassa on 5–6 mittaria.

Kuvio 7. Pirkkalan kuntastrategia Viiden tähden kunta vuosille 2021–2025

Tähtiluokitus

Talousarvion valmisteluhetkellä **Viiden tähden kunta-tähtiluokitus** oli 3,70. Tilinpäätöksessä tähtiluokitus oli (3,60) ja se on kuvattu tilinpäätöksessä alla olevilla tähtisymboleilla.

Mittarit ja toimenpiteet

Strategiaa toteuttavat toimenpiteet ja valtuustokauden mittarit esitetään talousarvioissa ja niiden seuranta tehdään tilinpäätöksien yhteydessä. Strategian toteutumista arvioidaan Viiden tähden kunta -teeman mukaisesti siten, että tähtiluokitus syntyy strategian mittareiden pistekeskisarvojen perusteella. Strategian toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan mittareiden tuloksiin ja edelleen tähtiluokituksen muodostumiseen strategiakauden aikana. Toimenpiteet on kytketty strategian tavoitteisiin ja keinoihin.

Strategian mittarit

Strategian toteutumista seurataan mittaristolla, joka on laadittu Pirkkalan kuntastrategian seurantaan varten. Mittaristo on jaoteltu strategian tavoitteiden mukaisesti viiteen luokkaan (talous, työ, ympäristö, sivistys, asenne) ja kussakin luokassa on 5–6 mittaria. Mittarit on pisteytetty asteikolla 0–5. Pisteytyksen taustalla on mittarikohtainen laskukaava, jossa on käytetty vertailukohtina muita kuntia tai hyödynnetty suoraan asukastutkimuksen tai muun vastavankaltaisen tutkimuksen tai indeksiluvun tuloksia. Kun kyse on vertailevasta mittarista, määräytyy Pirkkalan pisteluku sen perusteella, miten kunta sijoittuu muiden kuntien vaihteluvälin tulokset huomioiden. Jos mittarin tausta-aineistossa on ollut asukastutkimukseen tapaan käytössä jo valmiiksi pistearvosanat, on pisteasteikko mukautettu vastaamaan mittareiden asteikkoa 0–5.

Kunkin tavoitteen yhtenä mittarina toimii hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman indeksiluku, joka määräytyy suunnitelman mittareiden tulosten perusteella. Näissä mittareissa on käytössä strategian mittareita vastaavat laskentaperusteet. Mittareilla on omat painoarvonsa ja niistä lasketaan tavoitekohtaiselle mittaristolle oma tähtiluokitus sekä koko strategian toteutumista kuvaavaa Viiden tähden kunta -tähtiluokitus. Tähtiluokituksen kehitystä seurataan tilikauden ja valtuustokauden tasolla.

7 Arvio Viiden tähden kunta -strategian tähtiluokituksen kehityksestä sekä strategiaa toteuttavien toimenpiteiden toteutumisesta ja vaikuttavuudesta

7.1 Kohti viiden tähden kuntaa -toiminnallisten vuositavoitteiden toteutuminen

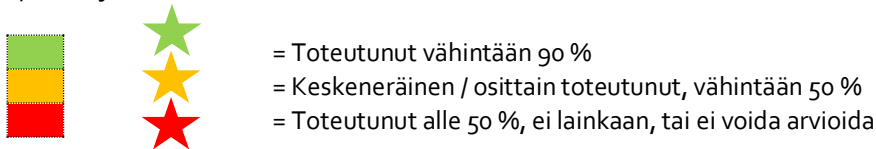
Kuntalain mukaan kunnanhallituksen on selvitettävä toimintakertomuksessa valtuustolle sen tilikaudelle asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida ja raportoida valtuustolle, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet Pirkkalan kunnassa ja kuntakonsernissa.

Strategian toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan mittareiden tuloksiin

Valtuusto oli asettanut vuoden 2023 talousarviossa **21 strategiaa toteuttavaa toimenpidettä**. Strategian toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan mittareiden tuloksiin ja edelleen tähtiluokituksen muodostamiseen strategiakauden aikana.

Kunnanhallitus ei ole antanut tilinpäätöksessä omaa käsitystään strategiaa toteuttavien toimenpiteiden toteutumisesta tietyllä asteikolla, joita tarkastuslautakunta voisi arvioida. Tämän vuoksi tässä esitetty tarkastuslautakunnan näkemys on vain suuntaa antava.

Lukujen 7.2.–7.6. taulukoissa esitetään tarkastuslautakunnan valtuuston asettamien strategiaa toteuttavien toimenpiteiden tavoitteiden toteutumisesta. Arvioinnissa käytetään seuraavia väriselitteitä ja symboleja:

HAVAINTO:

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan valtuuston asettamista strategiaa toteuttavista toiminnallisista vuositavoitteista vuoden 2023 aikana

- ***13 kpl on toteutunut vähintään 90 %,***
- ***4 kpl on keskeneräinen / osittain toteutunut, vähintään 50 %.***
- ***4 kpl on toteutunut alle 50 % tai ei lainkaan***

Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko asetetut strategiaa toteuttavat toimenpiteet sellaisia, että ne vievät kuntaa strategiassa asetettuun haluttuun tavoitetilään.

TAVOITTEET: NÄMÄ ASIAT HALUAMME SAAVUTTAA

Viiden tähden kunta –strategian tähtiluokituksen kehittyminen

Tarkastuslautakunta arvioi, miten Viiden tähden kunta –strategian tähtiluokitus on kehittynyt.

Vuoden 2023 talousarvion valmisteluhetkellä **Viiden tähden kunta-tähtiluokitus** oli 3,70. Tilinpäätöksessä 2023 tähtiluokitus oli **3,60**.

7.2 Työ: Monipuoliset ja viihtyisät yritys- ja elinkeino mahdollisuudet

TYÖ-tähtiluokitus oli tilinpäätöksessä 2023 3,4 ja 2022 4,2 eli tähtiluokitus on heikentynyt vuoden 2023 aikana. Mittarit ovat muuttuneet uuden strategian tultua voimaan.

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne strategiakauden alussa	Tilanne 31.12.2022	Tilanne 31.12.2023	Tavoite 2026	Tilanne kuntastrategian lähtötasoon verrattuna?
1. Työlliset työvoimasta 25 %	80,20 %	81,0 %	81,6 %	80,40 %	Parantunut
2. Yrittäjäkysely (asteikko 0-5) 15 %				3,7	*
3. Työhyvinvointi-indeksi (asteikko 0-5) 20 %	3,1	2,6	2,2**	3,3	Heikentynyt
4. Työttömien määrä 10 %	6,50 %	6,10 %	8,20 %	6,40	Heikentynyt
5. Työpaikkaomavaraisuus 30 %	92,50 %	99,10 %	101,20 %	98,00 %	Parantunut

Työ -teeman viidestä mittarista tavoite on saavutettu tavoitteiden 1. ja 5. kohdalla. Puolestaan tavoitteet 3. ja 4. ovat laskeneet vuoden 2023 aikana. Mittariin 2. ei ole vertailuarvoa.

*Yrittäjäkyselyssä ei ole lähtöarvotietoa

**Indeksi koostuu sairauspoissaoloista ja työhyvinvointikyselyn tuloksista.

TAVOITE: Monipuoliset ja viihtyisät yritys- ja elinkeino mahdollisuudet

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma 31.12.2023 / KH:n arvio	Tark- lan arvio
1) Yhteisten pelisääntöjen ja prosessien luominen	Henkilöstö	Motivoivat työolosuhteet henkilöstölle	Toteutunut. Tiimien sisäisiä ja välisiä työprosesseja luotiin. Yhteisistä pelisääntöistä sovittiin ja työyhteisöt laativat työyhteisölupauksen sekä toteuttivat sen mukaisia toimenpiteitä.	
2) Projektijohtamisen toimintamallin luominen kuntaan	Konsernihallinto	Motivoivat työolosuhteet henkilöstölle	Ei toteutunut. Resurssit eivät mahdollistaneet toimintamallin luomista. Toteutusta on siirretty eteenpäin.	
3) Yritystonttivarannon lisääminen	Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta	Uusien yritystonttialueiden yleiskaavoitus	Ei toteutunut. Kehätien osayleiskaavan (1005) luonnosta ei ehditty valmistelemaan käsittelyyn vuoden 2023 aikana. Yleiskaavaan liittyviä selvityksiä on viety eteenpäin sekä huomioitu uutena asiana alueellinen energiantuotanto.	
4) Työnantajaviestintäsuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen	Henkilöstö, hallinto ja viestintä	Motivoivat työolosuhteet henkilöstölle	Toteutunut osittain. Työnantajamaineen kehittämistyö käynnistettiin HR:n ja viestinnän kanssa yhteistyössä. Laadittiin suunnitelma ja aikataulu sen toteuttamiseksi. Tavoitteen edistäminen jatkuu vuoden 2024 aikana.	

Valtuusto oli asettanut **TYÖ** teemalle **4 toimenpidettä**, jolla asetettua strategian keinoa toimenpide ensisijaisesti toteuttaa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTA JA VAIKUTTAVUUDESTA

- 1) Vuonna 2023 on toteutettu useita työolosuhteita parantavia prosesseja.
- 2) Toteutusta siirretty eteenpäin, arvioidaan uudelleen tulevaisuudessa.
- 3) Valmistelua on jatkettava ja varmistettava, että yritystontteja on saatavilla lisää tulevaisuudessa.
- 4) Sote-henkilöstön siirryttyä Pirhalle tilanne kunnan osalta on kehittynyt parempaan suuntaan.

TYÖ

Monipuoliset ja viihtyisät yritys- ja elinkeinomahdollisuudet

- Yrityskeskittymien vahvistaminen
- Työvoiman osaamisen kehittäminen muuntuviin tarpeisiin
- Motivoivat työolosuhteet henkilöstölle

7.3 Talous: Tasapainoinen talous

TALOUS-tähtiluokitus oli tilinpäätöksessä 2022 3,4 ja 2023 3,0 eli tähtiluokitus on heikentynyt vuoden 2023 aikana.

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne strategiakauden alussa	Tilanne 31.12.2022	Tilanne 31.12.2023	Tavoite 2026	Tilanne lähtötasoon verrattuna?
6. Verotulot € / asukas 25 %	4 863	4 978	2 982	2 700	Parantunut
7. Lainakanta € / asukas 25 %	3 312	3742	3 151	3 900	Parantunut
8. Toiminnan ja investointien rahavirta (5 v kertymä / asukas) 30 %	-788	-246	-1 102	-917	Laskenut
9. Kunnallisveroprosentti 20 %	20,50 %	20,50 %	7,86 %	7,86 %	*

* Veroprosentit eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2022 ja 2023 välillä.

Talous –teeman viidestä mittarista 6. ja 7. ovat kehittyneet vuoden 2023 aikana parempaan suuntaan ja mittari 8. on puolestaan laskenut.

TAVOITE: Tasapainoinen talous

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma 31.12.2023 / KH:n arvio	Tarkan arvio
5) Palvelutarpeen kehittämisen alueellinen tarkastelu osaksi tietojohdismallia	Kehittäminen ja elinkeino	Oikea-aikaiset investoinnit	Toteutunut. Tietojohdismalliin on toteutettu alueelliset palvelutarve- ja väestöennusteet. Ennuste on julkaistu myös valtuutettujen käyttöön.	
6) Toteutetaan palveluverkkosuunnitelmaa ja pidetään yllä ajantasaista tilannekuvaa palvelutarpeen kehittämisestä suhteessa palveluverkkoon	Konsernipalveluiden tulosalueet	Suunnitelmallinen kehitystyö vaihtoehtoinen	Toteutunut. Palveluverkkosuunnitelman toteutuminen on edennyt muun muassa Kalliomäen koulu ja päiväkotihankkeen myötä. Lisäksi tietojohdismallin tilannekuvaa on pidetty ajan tasalla säännöllisen työskentelyn ja tapaamisten muodossa	

Valtuusto oli asettanut **TALOUS** teemalle **2 toimenpidettä**, jolla asetettua strategian keinoa toimenpide ensisijaisesti toteuttaa.

**TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTA
JA VAIKUTTAVUUDESTA**

- 5) Tietojohtamisjärjestelmien ja -mallien kehittäminen on jatkuvan kehittämisen kohde, joka tukee toiminnan suunnitelmallisuutta.
- 6) Palveluverkkosuunnitelma on pidetty ajan tasalla.

TALOUS

**Tasapainoinen
talous**

- Oikea-aikaiset investoinnit
- Suunnitelmallinen kehitystyö vaihtoehtoiseen
- Kehitämme palvelujen vaikuttavuutta

7.4 Ympäristö: Laadukas ja turvallinen elinympäristö

YMPÄRISTÖ tähtiluokitus oli tilinpäätöksessä 2022 3,4 ja 2023 3,6 eli tähtiluokitus on nous-
sut vuoden 2023 aikana.

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne strategiakau- den alussa	Tilanne 31.12.2022	Tilanne 31.12.2023	Tavoite 2026	Tilanne lähtö- tasoon verrat- tuna?
10. Joukkoliikennematkojen määrä / asu- kas 25 %	27	42	53	45	Parantunut
11. Väestönkasvu Turun, Tampereen, Oulun ja Kuuma*- seudun kehyskuntiin verrattuna 20 %	20 200	20 405	20 762	23 000**	Parantunut
12.. Asukastutkimus - Kunta on viihtyisä paikka asua (asteikko 0–5) 30 %	4,5	4,4	4,4	4,5	Laskenut
13. CO ₂ -päästöt asukasta kohden **** 25 %	4,4 t	4,4 t	4,3 t	4,0 t	Parantunut

* Kuuma-seudun kunnat: Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi,
Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti

** Kyse on ennusteesta, jossa huomioidaan epävarmuustekijät

*** SYKEN laskelmatiedot. TP 2023 tieto on vuoden 2022 tieto, TP 2022 tieto on vuoden 2021 tieto, lähtötilanne vuosi
2022

Ympäristö -teeman neljästä mittarista kolme (10., 11. ja 13.) on parantunut verrattuna lähtötasoon. Yhden
kohdalla (12.) on tapahtunut laskua, kun vuoden 2023 lopun tilannetta verrataan mittarin lähtötasoon.

TAVOITE: Laadukas ja turvallinen elinympäristö

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma 31.12.2023 / KH:n arvio	Tarkan arvio
7) <i>Keskustan kehittäminen</i>	Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta	Asemakaavoitus kestävä ja laadukas yhdyskuntarakenne	Ei toteutunut. Torikorttelin kaava nro 268 osalta on alueen kehittämisen lähtökohtiin tullut muutoksia kaavaluonnoksen valmistelun yhteydessä eikä kaavaluonnosta saatu valmiiksi vuoden 2023 aikana.	
8) <i>Kestävä yhdyskuntarakenne ja sujuva arki</i>	Yhdyskuntatekniikka ja aluepalvelut / Tilapalvelu	Ekologisuus	Toteutunut. "Astetta alemmas" -kampanjaan osallistuminen ja siihen liittyvät palvelutilojen energiansäästötoimenpiteet. Anian koululla öljylämmityksestä luopuminen. Katuvalaistuksen saneerausta energiatehokkaaksi on jatkettu.	
9) <i>Meluntorjunnan suunnittelu</i>	Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta	Kestävä ja laadukas yhdyskuntarakenne	Ei toteutunut. Vuoden 2023 aikana oli tarkoitus saada valmiiksi liikennemeluselvytys, jossa selvittäisiin liikenteen melutiedot nyky- ja ennustetilanteessa. Selvityksen valmistuminen on viivästynyt, koska selvityksessä halutaan käyttää samoja liikennetietoja kuin raitiotiesuunnittelussa.	
10) <i>Hinku-toimenpiteiden seurannan kehittäminen</i>	Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta	Kestävä ja laadukas yhdyskuntarakenne	Toteutunut. Pirkkalassa otettiin käyttöön Ympäristövahti kunnan ilmastotyön ja luonnon monimuotoisuuden edistämistyön seurantaa, johtamista ja viestintää varten.	
11) <i>Luonnon monimuotoisuusohjelman toimenpiteiden toteuttaminen</i>	Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta	Luonnon monimuotoisuuden edistämisen	Toteutunut. Ekosysteemitilinpidon kehittämistä on jatkettu SYKEN johtamassa projektissa ja luontoalueiden ennallistamistoimia on suunniteltu.	

Valtuusto oli asettanut **YMPÄRISTÖ** teemalle **5 toimenpidettä**, jolla asetettua strategian keinoa toimenpide ensisijaisesti toteuttaa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTA JA VAIKUTTAVUUDESTA

- 7) Vaikka alueen vaikeuteen nähden kehittäminen on edistynyt, tavoite ei toteutunut.
- 8) Kehitystä tapahtunut pienten toimenpiteiden kautta, mutta energiansäästötoimenpiteitä ja teknologian uusimista on edelleen jatkettava.
- 9) Arvioidaan uudelleen tulevaisuudessa, kun asia on edennyt.
- 10) Ilmastotyö on edennyt tavoitteiden mukaisesti.
- 11) Kun ennallistamistoimet ovat suunnittelussa, on vielä aikaista sanoa, että tavoite on toteutunut.

YMPÄRISTÖ

Laadukas ja turvallinen elinympäristö

- Toteutamme kestäväää ja laadukasta yhdyskuntarakennetta
- Luonnon monimuotoisuuden edistäminen
- Viisaan ja turvallisen liikkumisen kehittämisen

7.5 Sivistys: Osaavat ja hyvinvoivat kuntalaiset

HYVINVOINTI-tähtiluokitus oli tilinpäätöksessä 2022 4,0 ja 2023 4,2 eli tähtiluokitus on noussut.

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne strategiakauden alussa	Tilanne 31.12.2022	Tilanne 31.12.2023	Tavoite 2026	Tilanne lähtötasoon verrattuna?
14. Asukastutkimus - Elämänlaatuni on hyvä asuessani Pirkkalassa (asteikko 0–5) 25 %	4,3	4,3	4,5	4,5	Parantunut
15. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman indeksiluku (asteikko 0–5) 20 %	3,9	3,5	3,7	4,0	Laskenut*
16. Hyte-kerroin 25 %	5,0	5,0	5,0	5,0	Ei muutosta

* Arviointimittarit muuttuneet strategiakauden alun lähtötilanteen jälkeen

Sivistys -teeman kolmesta mittarista yhden (14.) kohdalla on tapahtunut parannusta, kun vuoden 2023 lopun tilannetta verrataan mittarin lähtötasoon. Lisäksi mittari on saavuttanut vuoden 2023 aikana jo vuoden 2026 tavoitteen. Mittari 15 nousi edellisvuoden tasosta. Mittari 16. pysyi ennallaan edellisestä vuodesta ja on jo tavoitetasolla.

TAVOITE: Osaavat ja hyvinvoivat kuntalaiset

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma 31.12.2023 / KH:n arvio	Tark- lan arvio
12) Palveluverkkosuunnittelu ja toteutus	Sivistys- ja yhdyskunta-toimiala	Yhtenäinen kasvun ja opin polku	Toteutunut. 1. vaihe luovutettu 12/2023. Vähäjärven koulun käyttöönotto on toteutumassa vaiheittain ja aikataulussa 3/2024 alkaen.	
13) Lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa	Varhaiskasvatus, lasten ja nuorten koulutus	Yhtenäinen kasvun ja opin polku	Toteutunut. Varhaiskasvatuksen teemaan positiivinen pedagogiikka on sisällytetty tunne- ja vuorovaikutuskasvatus sekä kaveritaitojen huomioiminen. Nepsy-toimintaa (neuropsykiatrinen kuntoutus) on kehitetty, koulutettujen valmentajien määrää lisätty ja henkilöstön tietoisuutta sekä menetelmäosaamista edistetty valmentajien avulla ja koulutuksilla. Sitouttavan koulu yhteisön (Sky-hanke) toimintamallit on otettu käyttöön ja vakiinnutettu. Kaikissa kouluissa on käytössä tunne- ja vuorovaikutustaitoja kehittävä ohjelma, jonka avulla mm. vahvistetaan oppilaiden yhteisöllisyyttä, kaveritaitoja sekä kiusaamisen vastaisia asenteita. Koulunuorisotyön käytäntöjä on kehitetty, resurssia lisätty.	
14) Eri ikäryhmien huomioiminen opetuksen sisällöissä, saatavuudessa ja saavutettavuudessa	Vapaa-aikapalvelut	Elinikäinen oppiminen	Toteutunut. Vuosille 2022-2026 laaditun kehittämissuunnitelman toimeenpano ja yhteinen suunnittelu. Pirkkan opiston kehittämispäivässä (2.11.) sekä kuntakierroksella (15.11.) on keskusteltu kuntalaisten tarpeista ja Pirkkan opiston roolista tulevaisuudessa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden vahvistajana. Rehtori ja apulaisrehtori ovat osallistuneet Pirkkalakampuksen esihenkilökoulutukseen.	
15) Matalan kynnyksen harrastustoiminta	Lasten ja nuorten koulutus, vapaa-aikapalvelut	Mielekkään arjen ja vapaa-ajan harrastusten mahdollistaminen	Toteutunut. Harrastava Pirkkala-toiminta on aktiivista ja hyvin suosittua oppilaiden keskuudessa. Luvuvuonna 22-23 toteutettiin 73 kerhoa, joihin osallistui 915 oppilasta. Valtionavustusta saatiin luvuvuodelle 23-24. Toiminnan vakiinnuttamisen osalta varauduttiin omavaraisuuden kasvuun jatkossa sekä valmisteltiin siirtyminen nuorisolain mukaisena toimintana vapaa-aikapalveluihin.	
16) Digitalisaation tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa, opetuksessa ja nuorisopalveluissa	Varhaiskasvatus, lasten ja nuorten koulutus, vapaa-aikapalvelut	Yhtenäinen kasvun ja opin polku	Toteutunut. Varhaiskasvatuksessa digitortoiminta saatiin hankkeen kautta aloitettua ja toiminta vakiinnutettiin eVaka projektia ennakoiden. Työvuorosuunnittelussa on ollut ohjelmistorobotti edelleen käytössä. Varhaiskasvatuksessa on kokeiltu eri päätelaitteivaihtoehtoja. Nuorisopalveluissa on käytössä erilaisia sähköisiä alustoja (mm. nuorisokortti, tilaintiijärjestelmä, sosiaalinen media).	

Valtuusto oli asettanut **SIVISTYS** teemalle **5 toimenpidettä**, jolla asetettua strategian keinoa toimenpide ensisijaisesti toteuttaa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTAJA VAIKUTTAVUUDESTA

- 12) Uusi koulu otettu käyttöön suunnitelmien mukaan.
- 13) Toteutettu useita vuorovaikutustaitoja kehittäviä toimenpiteitä.
- 14) Eri ikä- ja erityisryhmät on huomioitu hyvin suunnittelussa ja toteutuksessa.
- 15) Matalan kynnyksen harrastustoimintaa on määrällisesti hyvä määrä. Käyttäjätyytyväisyyttä ja toimintaa tarvitsevien saavuttamista voisi jatkossa seurata kyselyillä.
- 16) Digitaalisia mahdollisuuksia on hyödynnetty hyvin opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa.

SIVISTYS

Osaavat ja hyvinvoivat kuntalaiset

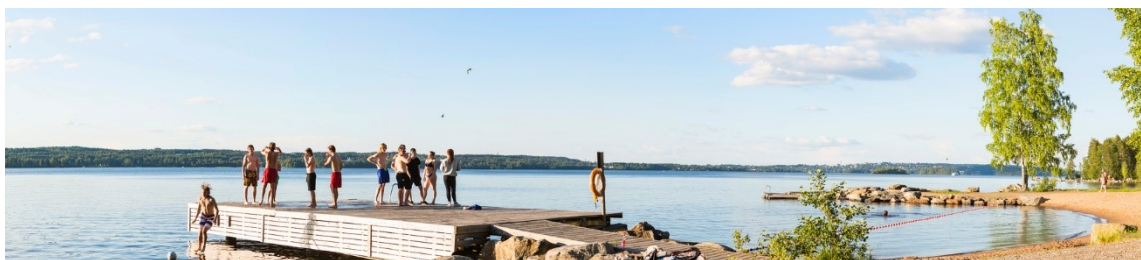
- Yhtenäinen kasvun, opin ja hyvinvoinnin polku
- Elinikäinen oppiminen
- Mielekkään arjen ja vapaa-ajan harrastusten mahdollistaminen

7.6 Asenne: Parempi asiakaskokemus

ASENNE tähtiluokitus oli tilinpäätöksessä 2022: 3,6 ja 2023 4,2 eli tähtiluokitus on noussut verrattuna edellisvuoteen.

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne strategiakauden alussa	Tilanne 31.12.2022	Tilanne 31.12.2023	Tavoite 2026	Tilanne lähtötasoon verrattuna?
17. Asukastutkimus - Tyytyväisyys kunnan palveluihin (asteikko 0–5) 25 %	3,9	3,8	3,9	4,0	Ei kehitystä
18. Toimielintyön itsearvioinnin tulos (asteikko 0–5) 10 %	3,3	3,4	3,4	3,8	Parantunut
19. Asukastutkimus - Kunta on palvelumyönteinen (asteikko 0–5) 25 %	3,9	3,8	4,1	4,0	Parantunut
20. Äänestysaktiivisuus (Kaksi viimeisintä vaalia, asteikko 0–5) 15 % *	4,4	4,4	5,0	4,5	Parantunut
21. Asukastutkimus, Tunnen itseni pirkkalaiseksi (asteikko 0–5) 25 %	4,2	4,2	4,2	4,2	Ei kehitystä

* Tavoitteena on, että äänestysaktiivisuus nousee suhteessa muihin kuntiin. Kahden viimeisimmän vaalin äänestysaktiivisuusprosentit olivat 78,2 % (eduskuntavaalit 2023), 81,3 % ja 77,3 % (presidentinvaalit 2024 kierrokset 1. ja 2.)

Asenne -teeman viidestä mittarista kolmen (18.,19. ja 20.) kohdalla on tapahtunut parannusta vuoden 2023 aikana verrattuna lähtötasoon ja mittarit 19., 20., ja 21. ovat saavuttaneet tavoitetason. Mittareiden 17. ja 21. kohdalla ei ole tapahtunut muutosta strategiakauden alkuun verrattuna.

TAVOITE: Tarjoamme ensiluokkaisen palvelukokemuksen

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma 31.12.2023 / KH:n arvio	Tarkan arvio
17) Kuntalaisdialogin lisääminen päätöksentekoa ennakoivassa suunnittelussa	Hallinto ja viestintä	Aktiivinen yhteistyö kuntalaisten ja sidosryhmien kanssa	Toteutunut. Seutukeskustelun kuntakohtaiselle toteutustavalle luotiin toimintarunko, jonka perusteella keskusteluja voidaan järjestää halutuista aiheista.	
18) Digisuunnitelman toteuttaminen yhteistyössä toimialojen kanssa	Talous ja tietohallinto	Helpot palveluymlät asiakkaille	Toteutunut. eVaka asiakastietojärjestelmän selvitystyön valmistuttua tehtiin käyttöönottoprojektiin osallistumisesta päätös sivistyslautakunnassa huhtikuussa 2023, jonka jälkeen käynnistyi kehyskuntien yhteinen käyttöönottoprojekti. Digisuunnitelman toimenpiteiden toteutumista on seurattu.	
19) Asiakaspalvelu- ja asiakasneuvontaprosessin tavoitteiden määrittäminen ja käyttöönotto jatkuu	Henkilöstö	Helpot palveluymlät asiakkaille	Toteutunut osittain. Tehtiin kartoitus asiakaspalautteen parantamiseksi ja prosessien sujuvoittamiseksi. Henkilöstölle on järjestetty asiakaspalvelukoulutusta.	
20) Palveluohjauksen ja tiedonsiirron prosessien kehittäminen asiakasnäkökulma huomioiden	Varhaiskasvatus ja lasten ja nuorten koulutus	Helpot palveluymlät asiakkaille, nopea reagointi ja pal-	Toteutunut. Tiivistä yhteistyötä asiakasmaksujen laskemisessa ja tuloseselvitysten tekemisessä yhteisten asiakasperheitten parissa. Kesätoiminnassa synergiaetujen huomioiminen mahdollisuuksien mukaan. Palveluohjauksessa yhtenäisen kasvun- ja	

		velujen jatkuva kehittäminen	opinpolun mahdollistaminen aina, kun se on sijoittelun kannalta toteutettavissa.	
21) <i>Tarvittavat päätökset toimenpidesuosituksista</i>	Hallinto ja viestintä	Nopea reagointi ja palvelujen jatkuva kehittyminen	Toteutunut. HYTE-kertoimen prosessi-indikaattoreiden toimenpidesuosituksien vaatimat toimintatavat käytiin läpi ja puuttuneet toimenpiteet toteutettiin.	

Valtuusto oli asettanut **ASENNE** teemalle **5 toimenpidettä**, jolla asetettua strategian keinoa toimenpide ensisijaisesti toteuttaa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTA JA VAIKUTTAVUUDESTA

- 17) Kun malli on luotu seudullisesti, on toivottavaa, että kuntalaisdialogia käydään Pirkkalassa jatkossakin.
- 18) Varhaiskasvatuksessa asiakastietojärjestelmän käyttöönotto on edennyt suunnitellusti.
- 19) Asiakaspalveluprosessin kehittäminen on jatkuvaa, toivotaan edelleen kehitystä esimerkiksi yhteyden saamisessa asiakaspalveluun.
- 20) Tavoitteeksi on otettu kehittäminen, hyvä tavoite jatkossa on, että palveluprosessit ja tiedonsiirto toimii.
- 21) Tarvittavat päätökset toimenpidesuosituksista on toteutettu.

ASENNE

Parempi
asiakaskokemus

- Helpot palveluväylät asiakkaille
- Aktiivinen yhteistyö kuntalaisten ja sidosryhmien kanssa
- Nopea reagointi ja palvelujen jatkuva kehittäminen

8 Arvio konserniyhtiöiden sitovien tavoitteiden toteutumisesta

8.1 Omistajaohjaus

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Konserniohje on kuntien omistajaohjauksen keskeinen väline ja sitä sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä. Pirkkalan kunnan uusi konserniohje on tullut voimaan 1.1.2022.

Pirkkalan konserniin kuuluvat hallintosäännön mukaan kunnanhallitus, pormestari ja kansliapäällikkö.

Pirkkalan kunnan konsernirakenne

Pirkkalan kunnan konserniin kuuluvat kunnan lisäksi kuntayhtymät ja neljä tytäryhteisöä: Pirkkalan Jäähalli Oy (100 %), Kiinteistö Oy Pirkkalakeskus (77,55 %) ja Niemenmaan Lämpö Oy (70,00 %) ja Kiinteistö Oy Pirkkalan Lautamies (100 %).

8.2 Konsernin talous

Konsernin tuloslaskelma

Konsernin toimintatuotot olivat 13,0 milj. euroa ja toimintakulut 72,0 milj. euroa. Poistojen ja arvonalennusten jälkeen tilikauden tulokseksi jäi 7,42 milj. euroa. Edellisenä vuonna tilikauden tulos oli 3,73 milj. euroa. Konsernin vuoden 2023 ylijäämä oli 7,51 milj. euroa.

Konsernin rahoituslaskelma

Rahavarojen muutos vuoden 2023 aikana on ollut -3,88 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta viimeisen 5 vuoden aikana -tunnusluku oli -24,707 milj. euroa. Investointien tulo-rahoitusprosentti nousi 70,6 prosentista 103,5 prosenttiin. Konsernin lainan hoitokate on 1,6. Maksuvalmius laski kolmella päivällä.

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut				
Rahavarojen muutos -3,89 M€ (TP22: -4,46 M€)	Toiminnan ja investointien rahavirta viimeisen 5 vuoden aikana -24,707 M€ (TP22: -35,067 M€)	Investointien tulo-rahoitus 103,5 % (TP22: 70,6 %)	Lainan hoitokate 1,6 (TP22: 2)	Maksuvalmius 15 pv (TP22: 18pv)

Taulukko 6. Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut

Konsernitase

Tase kertoo omaisuudesta, vieraasta ja omasta pääomasta. Konsernin taseen loppusumma on laskenut 196,802 milj. eurosta 180,396 milj. euroon. Samanaikaisesti vieraspääoma on laskenut 106,414 milj. eurosta 83,358 milj. euroon, jolloin suhteellinen velkaantuneisuus on noussut 91,5 prosenttiin, ja omaisuusaste, jolla kuvataan konsernin vakavaraisuutta, eli kykyä selviytyä pitkällä aikavälillä veloit-

teista, noussut 91,5 prosenttiin. Konsernilainat/asukas olivat 3 151 euroa, mikä on kuntien keskimääräiseen konsernilainakantaan verrattuna vielä matala (ks. kuvio 6). Asukaskohtainen konsernilainojen määrä on pudonnut arviointivuoden aikana 492 eurolla per asukas.

Taseessa on edellisiltä vuosilta kertynyttä ylijäämää 63,459 milj. euroa. Konsernin vuoden 2023 tilikausi oli 7,505 milj. euroa ylijäämäinen.

Konsernitase 2023 / 180,396 M€			
Omavaraisuusaste 53,5 % (TP22: 45,4 %)	Lainat ja vuokravastuut 72,891 M€ (TP22: 86,998 M€)	Tilikauden yli-/alijäämä TP22: 7,505 M€ (TP22 3,667 M€)	Lainasaamiset 31.12. 0,0 M€ (TP22: 9,0 M€)
Suhteellinen velkaantuneisuus 91,5 % (TP22: 56,8 %)	Edellisten tilikausien ylijäämä TP22: 63,459 M€ (TP22: 57,019 M€)	Lainat €/asukas 3 151 € (TP22: 3 643 €)	Lainakanta 65,425 M€ (TP22: 74,334 M€)

Taulukko 7. Konsernitase

8.3 Konsernin tavoitteet

Konsernijohtaminen kattaa peruskunnan lisäksi kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt, joissa kunnalla on määräysvalta. Talousarviossa valtuusto asettaa toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita näille yhtiöille. Vuoden 2023 talousarviossa konserniyhtiöiden valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen on esitetty alla.

Asetettu tulostavoite ja toteutuminen tilinpäätöksen mukaan	Tarkastuslautakunnan arvio tulostavoitteen toteutumisesta
Pirkkalan Jäähalli Oy	
Toteutunut: Pirkkalan Jäähalli Oy on tuottanut palveluita urheiluseuroille, koululaisille ja muille käyttäjille edullisesti ja energiatehokkaasti sekä varmistanut uusien investointien myötä toiminnan taloudellisen tehokkuuden.	Tavoite toteutui
Kiinteistö Oy Pirkkalakeskus	
Toteutunut: tuotettu turvalliset ja nykyaikaiset tilat kohtuuhintaisesti sekä toimittu aktiivisena toimijana erilaisissa kumppanuushankkeissa	Tavoite toteutui
Niemenmaan Lämpö Oy	
Ei toteutunut. Yhtiön omistuksesta ei luovuttu	Tavoite ei toteutunut
Kiinteistö Oy Pirkkalan Lautamies	
Toteutunut: Yhtiö on huolehtinut rakentamishankkeen loppuun saattamisesta sekä yhtiön hallinnon järjestämisestä.	Tavoite toteutui

Tarkastuslautakunta toteaa, että konserniyhtiöille asetetuista neljästä tavoitteesta kolme (3) toteutui ja yksi (1) jäi toteutumatta, johtuen konserniyhtiön myynnin valmistelusta.

9 Tarkastuslautakunnan vuoden 2023 työohjelmaan perustuvat kunnan toimintaa koskevat arvioinnit

9.1 Konsernihallinto

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Mikko Kuopalle kuuluu konsernihallinnon vastuualueen tarkastaminen. Vuoden 2023 työsuunnitelmassa oli erityisenä arviointikohteena **strategia ja kehittäminen, viestintä, talous ja henkilöstö**.

Strategia ja kehittäminen

Vuoden 2023 keskeisimmistä kehittämistoimenpiteistä uusi palveluverkkoselvitys sekä ratikkaselvitys olivat tärkeitä askeleita kuntalaisten palveluiden kehittämisessä ja joukkoliikenteen parantamisessa. Lisäksi Tampereen seudun työllisyyden yhteisen hoidon selvitys ja isäntäkuntana toimiminen vahvistivat alueen yhteistyötä ja resurssien jakamista. Partolan ja Loukonlahden kaavojen hyväksyminen oli osa kunnan kaavoitusstrategiaa, samalla kun polkupyöräedun käyttöönotto edisti kestävästä liikkumisesta.

Strategiassa keskityttiin vastaamaan muuttuviin yhteiskunnallisiin ja toimintaympäristön haasteisiin, jotta strategia olisi ajantasainen ja mahdollistaisi tehokkaan operatiivisen johtamisen. Yhteistoiminta seudun kuntien kanssa oli sekä menestyksekkästä että tuloksellista, vaikka haasteitakin yhteistyössä on ollut.

Tulevaisuuden menestystekijöinä ja haasteina nähtiin kunnan hyvä maantieteellinen ja liikenteellinen sijainti, joka tarjoaa mahdollisuuksia kasvuun ja palveluiden kehittämiseen. Hallittu väestönkasvu mahdollistaa palvelujen kehittämisen kohtuullisella verotuksen tasolla, mikä on tärkeää kuntalaisten hyvinvoinnin ja kunnan elinvoiman ylläpitämiseksi.

Viestintä

Pirkkalan kunnan tiedotustoiminnassa työskentelee kaksi henkilöä sekä yksi palkkatuettu työntekijä. He seuraavat aktiivisesti kunnan päätöselimien toimintaa ja laativat tiedotuksia näistä päätöksistä eri kohderyhmille, mukaan lukien kuntalaiset, kunnan henkilöstö, lehdistö ja verkkolehti. Lisäksi he vastaavat ilmoituksista ja kuulutuksista. Kunnalle on myös valmistunut uudet verkkosivut, jotka toimivat keskeisenä tiedotuskanavana. Neuvontapisteessä sijaitseva ilmoitustaulu on edelleen käytössä oleva ilmoituskanava.

Tiedotustoiminnan kohderyhmiin kuuluvat muun muassa kunnan luottamushenkilöt, työntekijöiden viikotiedote, kaupunkiseudun ja Tampereen kehyskuntien asukkaat, yritykset sekä kunnan ystävyyskunnat. Näin tiedotus pyrkii tavoittamaan laajasti erilaisia sidosryhmiä ja varmistamaan, että päätöksistä ja tapahtumista tiedotetaan kattavasti.

Hyvinvointialue viestii kotipalvelun kautta palvelun asiakkaille, ja digitaalista tukea tarjotaan Pirkkalan verkkosivuilla. Kuitenkin osalle kuntalaisista voi olla epäselvää, mikä kuuluu kunnan velvollisuuksiin ja mikä taas hyvinvointialueen vastuulle. Tämä vaatii jatkuvaa tiedottamista ja selkeyttämistä, jotta kuntalaiset ymmärtävät palveluiden jakautumisen ja vastualueet selkeästi.

Talous

Pirkkalan kunnan taloudellisen tilanteen osalta suuria ylityksiä talousarvioon nähden ei ole ilmennyt. Käytömenot ovat jääneet alle talousarvion. Lisäksi verotulot ovat kehittyneet arvioidusti ja tilinpäätös oli yli 8 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tämän perusteella kunnan taloudellista tilaa voidaan pitää vakaana vuoden 2023 ajalta.

Talouden kannalta tarkastuksessa nousi esiin kuntien Kelalle maksamat työmarkkinatuen kuntaosuudet, joiden osuudet ovat olleet kasvussa työllisyystilanteen heikennyttyä. Näistä ei ollut Pirkkalan osalta tarkastuksen aikana täsmällistä tietoa saatavilla. Kunnan taloudellisten tavoitteiden toteutumista on arvioitu laajemmin luvussa 5. Kaiken kaikkiaan voi todeta, että kunnan käyttötalous on vakaalla pohjalla ja kunnan talouden johtaminen on ollut tuloksellista.

	Tilintarkastuspalkkio	Henkilöstön lukumäärä	€/henkilö	Asukasluku	€/asukas
Kangasala	38 432	1 271	30,2	33 478	1,15
Lempäälä	35 466	1 009	35,1	24 703	1,44
Nokia	23 992	1 600	15,0	35 652	0,67
Pirkkala	22 820	947	24,1	20 762	1,10
Tampere	63 000	8 879	7,1	255 066	0,25
Ylöjärvi	19 126	1 295	14,8	33 680	0,57

Taulukko 8: Tilintarkastuspalkkiot lakisääteisen tarkastuksen osalta Pirkkalassa ja lähikunnissa vuonna 2023

Henkilöstö

Vuonna 2023 henkilöstöstä 37,1 prosenttia siirtyi hyvinvointialueen palvelukseen 1.1.2023 alkaen. Kuntiin jäi vastuu hyvinvoinnin edistämisestä, minkä vuoksi konsernihallinnon alaisuuteen perustettiin oma tulosalue tätä tarkoitusta varten.

Samanaikaisesti käynnistyi TE2025 uudistuksen valmistelu, johon liittyen valmistauduttiin työllisyyspalveluiden organisaatiouudistukseen ja henkilöstön siirtymiseen toisen organisaation palvelukseen 1.1.2025 alkaen. Yhteistoimintaneuvottelut TE 2025 uudistukseen liittyen käynnistyivät keväällä 2023. Pirkanmaan kunnat tekivät päätöksen siitä, että Tampereen kaupunki tuottaa työllisyysalueen palvelut 1.1.2025 alkaen. Tämä päätös käsitti myös TE-palveluiden siirtymisen ja henkilöstön siirron uuteen työllisyysalueeseen.

Pirkkalassa oli avoinna yhteensä 261 työpaikkaa, ja hakemuksia saapui näihin tehtäviin yhteensä 2 532 kappaletta. Tämä tarkoittaa sitä, että keskimäärin hakijoita oli noin 9,7 avointa työpaikkaa kohden. Vuonna 2022 vastaava tunnusluku oli 5,1. Hakemusmäärän lisääntymiseen on vaikuttanut todennäköisesti se, että sote-tehtäviä ei enää ollut mukana, minkä vuoksi hakijoita oli helpommin saatavilla. Lisäksi rekrytointien esittelytekstejä on päivitetty, mikä saattoi osaltaan houkuttaa enemmän hakijoita. Henkilöstön vaihtuvuus on pienentynyt aiempiin vuosiin verrattuna.

Palvelussuhde	Naiset	Miehet	Yhteensä	Muutos % ed. vuodesta
31.12.2023				
Vakinaiset	568	139	707	-36,4
Määräaikaiset	193	47	240	-40,0
<i>joista työllistettyjä</i>	2	6	8	-27,3
Yhteensä	761	186	947	-37,3

Taulukko 9: Henkilöstön määrä 31.12.2023

Terveysperusteiset poissaolot	2019	2020	2021	2022	2023
Sairaus, koko henkilöstö, <u>kpv/htv</u>	17,7	22,3	21,5	24,0	20,0
Sairaus, koko henkilöstö, poissaolo %	4,8	5,9	5,7	6,5	6,2
Tapaturma, koko henkilöstö, <u>kpv / htv</u>	0,6	0,4	0,3	1,0	0,6
Tapaturma, koko henkilöstö, poissaolo %	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2

Taulukko 10: Terveysperustaiset poissaolot vuosittain

Henkilöstö toimialoittain				
Henkilöstön lukumäärä 31.12.2023	Nainen	Mies	Yhteensä	Määräaikaisten osuus toimialan koko henk.
KONSERNIHALLINTO	44	18	62	
Vakituisen	36	8	44	29,0 %
Muu määräaikainen	5	3	8	
Työllistetty	2	6	8	
Oppisopimussuhteinen	1	1	2	
SIVISTYS	601	95	696	
Vakituisen	431	67	498	28,4 %
Muu määräaikainen	91	19	110	
Sijainen	78	8	86	
Oppisopimussuhteinen	1	1	2	
YHDYSKUNTA	96	70	166	
Vakituisen	83	61	144	13,3 %
Muu määräaikainen	5	4	9	
Sijainen	7	3	10	
Oppisopimussuhteinen	1	2	3	
YMPÄRISTÖTERVEYS	20	3	23	
Vakituisen	18	3	21	8,7 %
Sijainen	2	0	2	
YHTEENSÄ	761	186	947	

Taulukko 11: Henkilöstö toimialoittain palvelussuhteen luonteen mukaisesti 31.12.2023

KEHITYSKOhteet ja suositukset:

Elinkeinoelämälle soveltuvien kaavoitettujen tonttien määrää tulisi nostaa tulevaisuudessa. Näin voidaan varmistaa, että työpaikkaomavaraisuus säilyy hyvällä tasolla väestön kasvaessa.

MYÖNTEISET TOTEUTUMISET JA ONNISTUMISET:

Väestönkasvu on ollut tavoitteen mukaista, mutta ei liian nopeaa. Talouden osalta tulot ovat ylittäneet arvioidun, ja menot ovat pysyneet suunnitellulla tasolla, joten kunnan talous on hyvin tasapainossa.

9.2 Sivistyslautakunta

Tarkastuslautakunnan jäsenille Riitta Kuismaselle, Satu Mäkelälle ja Iiro Tyrkölle kuuluu sivistyslautakunnan vastuualueiden tarkastaminen. Vuoden 2023 työsuunnitelmassa erityisenä arviointikohteena oli **lasten ja nuorten koulutus**. Tarkastuskohteena toimi Vähäjärven koulu.

Vähäjärven koulun tarkastuksen tavoitteena oli arvioida koulun toimintaa, erityisesti riskienhallintaa, oppilashuollon tilaa sekä turvallisuustoimenpiteiden toteutumista. Tarkastus paljasti monia hyviä toimintamalleja ja onnistumisia, sekä muutamia kehityskohteita, jotka vaativat huomiota ja korjaavia toimenpiteitä.

Koulun turvallisuus näytti olevan hyvällä tasolla, ja siihen on panostettu monin tavoin. Rakentamisvaiheessa oli otettu huomioon turvallisuuskohdat, kuten turvallisuuskonsulttien käyttö ja erilaisten turvajärjestelmien asentaminen. Koulussa on myös aktiivisia turvallisuustoimenpiteitä, kuten ovipuhelimet, kameravalvonta ja hätäpainikkeet, sekä säännöllisiä turvaharjoituksia oppilaiden kanssa. Koulussa on panostettu monella tavalla oppilaiden hyvinvointiin. Erityisesti huomiota on kiinnitetty koulukiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja oppilashuollon palveluihin. Koululla on käytössä monia tapoja koulukiusaamisen torjumiseksi, kuten kiusaamisen vastainen toimintaympäristön malli, ryhmähenkikyselyt ja tunnetaitojen opetusta.

Oppilashuollon palvelut ovat pääosin toimivia, vaikka haasteita esiintyi toiminnan siirtymisessä hyvinvointialueelle. Yhteistyö vanhempien kanssa sujuu pääasiassa hyvin. Huoltajien asennemuutos arvoissa ja yksilöllisyyden korostaminen aiheuttaa joitain haasteita kommunikaatiossa ja yhteistyössä.

Psykiatristen palvelujen saatavuudessa ja resursseissa tuli ilmi puutteita. Koulupsykologien määrä on suositusten mukainen, mutta tarve on vielä suurempi. Lasten nuorisopsykiatrian valtakunnallinen tilanne heijastuu myös Pirkkalassa koulun toimintaan, erityisesti nuorten osalta. Etenkin yli 12-vuotiaat jäävät helposti palvelujen ulkopuolelle. Tiedonsiirtoa oppilaiden vaihtaessa koulua tulee kehittää edelleen. Erityisesti kiusaamisen ja muiden ongelmien ehkäisemiseksi olisi tärkeää varmistaa, että tieto siirtyy sujuvasti oppilaiden vaihtaessa koulua ja että uudet koulut ovat valmistautuneet mahdollisiin haasteisiin ja tarpeisiin. Kiusaaminen on siirtynyt aiempaa enemmän sosiaalisen median alustoille, jolloin asia ei näy vanhemmille. Päihteiden ennaltaehkäisyyn on panostettu kouluissa.

KEHITYSKOhteet ja Suositukset:

Suosituksena on, että hyvinvointialueen kanssa tapahtuvaan yhdyspintatyöhön tulisi panostaa, erityisesti ennaltaehkäisevään mielenterveystyöhön. Tämä on tärkeää, sillä haasteet oppilaiden käyttäytymisen ja mielenterveyden kanssa ovat kasvussa. Koulun ja vanhempien yhteistyön tiivistäminen sekä tiedonvälityksen parantaminen ovat tulevaisuuden kehityskohtia. Pienryhmien toiminta on osoittautunut korvaamattomaksi ja sen edellytetään jatkuvan. Koulunkäynninohjaajia on tärkeä rooli oppilaiden arjessa, eikä tätä resurssia tule vähentää.

MYÖNTEISET TOTEUTUMISET JA ONNISTUMISET:

Turvallisuuteen on panostettu erityisen hyvin ja henkilökuntaa on otettu mukaan suunnitteluun jo uuden koulun valmisteluvaiheessa. Oppilashuollon palvelut ovat pääosin toimivia, ja henkilöstömitoitukset olivat kunnossa, mikä tukee oppilaiden tarpeiden asianmukaista huomioimista. Koulun nuorisotyöntekijät ovat osoittautuneet toimivaksi ratkaisuksi. Kouluissa toimii positiivisen pedagogiikan tiimi.

9.3 Yhdyskuntatoimiala

Tarkastuslautakunnan jäsenille Pia Schildtille, Ahto Aunelalle ja Matti Pirhoselle kuuluu yhdyskuntatoimialan vastualueiden tarkastaminen. Vuoden 2023 työsuunnitelmassa erityisinä arviointikohteina olivat yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta sekä yhdyskuntatekniikka ja aluepalvelut.

Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta

Pirkkalan kunta on toteuttanut tehokkaasti asunto- ja maapoliittisen ohjelmansa linjauksia ja tavoitteita. Kunta on keskittynyt pääosin omien maa-alueidensa kaavoittamiseen asemakaavalaajennuksin, ja kaikki uudet ensimmäisen asemakaavan alueet on toteutettu kunnan omille maille. Yksityisten maanomistajien tonteilla on tehty yhteensä 9 asemakaavamuutoshanketta, joiden avulla monipuolistetaan tonttien käyttötarkoituksia ja lisätään rakennusoikeuksia. Lisäksi kunta on aloittanut uuden kumppanuuskaavoitusmenettelyn torikorttelin asemakaavan laadinnan yhteydessä.

Kunta on hankkinut raakamaata ja kiinteistöjä yhteensä 62,26 hehtaaria. Raakamaan osuus hankinnoista on noin 58 hehtaaria, ja hankintahinta on ollut noin 3 miljoonaa euroa. Raakamaan keskihankintahinta on noussut merkittävästi aiemmista hinnoista, mikä on osa laajempaa trendiä. Tulevaisuuden maanhankinnoissa kunta keskittyy erityisesti kehätien sisäpuolisiin alueisiin, kehätien ympäröiviin alueisiin sekä kehätien eteläpuolen yleiskaava-alueelle, varmistaen näin kunnan kasvun ja elinvoimaisuuden edellytykset.

Tonttituotanto vuosina 2020–2023:

- Asuintontit: 76 340 kerrosneliometriä
- Liike-elämän tontit: 198 956 kerrosneliometriä
- Puistot: 25,02 hehtaaria
- Tiet ja kadut: 19,22 hehtaaria
- Maan myyntitulot olivat 11 040 euroa
- Maan vuokratulot olivat 1 548 633 euroa, kasvua edellisvuodesta 146 776 euroa

Rakennusluvut vuosina 2020–2023:

	2020	2021	2022	2023
Uutta kerrosalaa (krs-m ²)	51 550	67 377	30 588	46 059
Lupia	187	179	163	160
Mediaani käsittelyaika (vrk)	44	41	41	47

Taulukko 12: Rakennusluvut vuosittain

Maankäytön näkökulmasta kaavoitus on hyvin resursoitu ja pystyy vastaamaan kasvutavoitteisiin. Rakennusvalvonnan osalta resurssien lisääminen tarkastustoimintaan on tarpeellista, jos kasvutavoite ylittää 2 %. Pirkkalan nuorehko väestörakenne vaikuttaa kaavoitukseen ja koulu- ja päiväkotitilojen kaavoitustarpeeseen. Kunta on varautunut tähän tietojohdantajärjestelmän kautta ja käynnistänyt asemakaavan laatimisen Kalliomäen alueelle.

Tarkastuksessa havaittiin, että käsittelyajat ovat kohtuullisia, mutta satunnaisvaihtelua esiintyy suhdanteiden ja talotyyppien mukaan. Käsittelyaikoja eniten viivästyttää hakemusten puutteellisuus. Lisäksi huomattiin, että loppukatselmuksia on määrätty vuodesta 1985 lähtien noin 12 000 kappaletta, joista 1063 on jäänyt tekemättä. Ongelmana on, että rakentajan on itse pyydettävä loppukatselmuksen tekemistä.

Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen mitataan yleisellä asukastiheydellä ja uusien asukkaiden sijoittumisella. Pirkkalan kunta on pyrkinyt tiivistämään yhdyskuntarakennetta kaavoituksen kautta, erityisesti joukkoliikenteen läheisyydessä. Taajama-aste on Pirkkalassa korkea, 97,8 %, kun esim. Tampereella se on 98,7 %. Kehätien eteläpuolen osayleiskaavan luonnos ei ehtinyt valmistua vuonna 2023. Yritystonttien saataavuus on ollut heikkoa, mutta raakamaata on hankittu tulevaisuuden tarpeisiin.

Taulukossa 13 on kuvattu Pirkkalan kunnan maankäytön tunnuslukuja vuosilta 2019–2023. Vuonna 2023 raakamaata hankittiin 58 hehtaaria.

Maankäytön tunnusluvut vuosilta 2019 - 2023

MAANHANKINTA ja LUOVUTUS					
	2019	2020	2021	2022	2023
Maanhankinta ha kaikki	19,39	41,62	42,76	29,37	62,26
Maanhankintamenot €	1 392 949	1 576 806	1 680 630	3 631 547	4 933 887
Maanmyyntitulot €	6 091 125	4 723 392	2 598 170	3 265 363	11 040
Maanvuokraustulot €	1 021 418	1 209 637	1 320 852	1 401 857	1 548 633

ASEMAKAAVAVARANNOT ASUMINEN					
Asemakaavavarannot asuminen A (Kunta)	104 818 k-m ² 2 496 as. / 6,2 v.	102 441 k-m ² 2 439 as. / 6,1 v.	91 811 k-m ² 2 186 as. / 5,5 v.	74 660 k-m ² 1 778 as. / 4,4 v.	61 510 k-m ² 1 465 as. / 3,7 v.
Asemakaavavarannot asuminen A (Yksityinen)	22 075 k-m ² 526 as. / 1,3 v.	18 900 k-m ² 450 as. / 1,1 v.	26 413 k-m ² 629 as. / 1,6 v.	25 271 k-m ² 602 as. / 1,5 v.	14 830 k-m ² 353 as. / 0,9 v.
Kaikki asemakaavavarannot asumiselle A (Yhteensä)	126 893 k-m² 3 021 as. / 7,6 v.	121 341 k-m² 2 889 as. / 7,2 v.	118 224 k-m² 2 815 as. / 7,0 v.	99 931 k-m² 2 379 as. / 5,9 v.	76 340 k-m² 1 818 as. / 4,5 v.
Luovutettuja ok-tontteja (Kunta)	12	15	0	15	17
Luovutettuja kerros- ja rivitalotontteja (Kunta)	1	1	1	4	3

ASEMAKAAVAVARANNOT KAUPPA ja TEOLLISUUS					
Asemakaavavarannot kauppa / teollisuus (Kunta)	86 252 k-m ² 17,25 ha / 3,5 v.	37 502 k-m ² 7,50 ha / 1,5 v.	39 522 k-m ² 7,90 ha / 1,6 v.	121 928 k-m ² 24,39 ha / 4,9 v.	114 352 k-m ² 22,87 ha / 4,6 v.
Asemakaavavarannot kauppa / teollisuus (Yksityinen)	105 625 k-m ² 21,13 ha / 4,2 v.	96 819 k-m ² 19,36 ha / 3,9 v.	84 604 k-m ² 16,92 ha / 3,4 v.	84 604 k-m ² 16,92 ha / 3,4 v.	84 604 k-m ² 16,92 ha / 3,4 v.
Kaikki asemakaavavarannot kauppa ja teollisuus (Yhteensä)	191 877 k-m² 38,38 ha / 7,7 v.	134 321 k-m² 26,86 ha / 5,4 v.	124 126 k-m² 24,83 ha / 5,0 v.	206 532 k-m² 41,31 ha / 8,3 v.	198 956 k-m² 39,79 ha / 8,0 v.
Luovutettuja teollisuustontteja (Kunta)	2	1	3	2	0
Luovutettuja liiketontteja (Kunta)	1	0	0	0	0

Asemakaavoja joista maankäyttösopimukset kpl	0	1	1	1	0
Asemakaavoja hyväksytty valtuustossa ha	45,50	5,40	20,60	44,63	70,23

Taulukko 13. Pirkkalan kunnan maankäytön tunnuslukuja vuosilta 2019–2023

Taulukko 14 havainnollistaa Pirkkalan kunnan tunnuslukuja asuntotuotannossa.

*)	2020	2021	2022	2023	Yhteensä 2020-2023
Väkiluku 31.12.	19794	20206	20404	20762	+968
Väestönkasvu					
Henkeä	171	403	198	357	1129
%	0,9	2,0	1,0	1,7	ka. 1,4
Asuntoja Pirkkalassa	9364		9768	1)	
Kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja	1138	1096	1)	1)	
Valmistuneet uudet asunnot	244	264	223	441	1163
-joista kohtuuhintaisia (kpl)	36	0	48	84	168
Uusia asuntoja uutta asukasta kohti	1,42	0,65	1,13	1,24	1,1

*) Taulukko ei huomio asuntopoistumaa eikä asumisväljyyden kasvua.

1) Uusia tietoja ei vielä saatavilla

Taulukko 14. Pirkkalan kunnan asuntotuotanto MAL-sopimuskaudella 2020–2023

Ympäristönsuojelu

Vuoden 2023 aikana Pirkkalan luonnon monimuotoisuusohjelmassa edistettiin ekosysteemitilinpitoa SYKE:n johtamassa projektissa sekä suunniteltiin luontoalueiden ennallistamistoimia. Uutena toimenpiteenä otettiin käyttöön Ympäristövahti, jonka avulla seurataan kunnan ilmastotyön ja luonnon monimuotoisuuden edistämistä. Tavoitteena oli tehdä rauhoitusesitys yhdestä luontoalueesta, mutta se jäi tekemättä maakauppaneuvottelujen takia.

Luonnon monimuotoisuusohjelman toteutumista seurataan tulevana vuosina, ja arviointia tehdään vuosien 2024 ja 2030 välillä. Ohjelmaa voidaan päivittää seurannan ja arvioinnin perusteella. Ohjelmassa ei ole erityisiä seuraintindikaattoreita luonnon monimuotoisuuden seurantaan, mutta seurantaa tehdään Ympäristövahti-järjestelmän kautta, ja sinne voidaan lisätä indikaattoreita jatkokehitystyön myötä.

Kun tavoitteet ja toimenpiteet vuoteen 2030 asti on laadittu luonnon monimuotoisuusohjelmaan, tällä hetkellä valmistellaan uutta kestävän kehityksen ohjelmaa, nimeltään "Kestävä Pirkkala -ohjelma". Uudessa ohjelmassa yhdistetään kunnan Hinku-tiekartta ja luonnon monimuotoisuusohjelma. Ohjelma pyritään saamaan valtuuston hyväksyttäväksi syksyllä 2024, ja sen yhteydessä arvioidaan aiempien ohjelmien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista.

KEHITYSKOHTTEET JA SUOSITUKSET:

Suosituksena on kiinnittää huomiota palvelurakenteen kehittämisen investointien kustannuksiin ja kasvavan velkataakan hallintaan. Yritystonttien saatavuutta tulee nopeuttaa ja varmistaa, että luovutetuille liiketonteille syntyy työpaikkoja. On suositeltavaa lisätä pienrakentajille suunnattua neuvontaa ja rakennusvalvonnan muistuttavan tekemättömistä loppukatselmuksista yhtenäisellä tavalla.

MYÖNTEISET TOTEUTUMISET JA ONNISTUMISET:

Keskustan kehittäminen on edennyt hyvin, ja tavoitteena on luoda kasvava, moderni ja tiivis kuntakeskus. Kokonaisuutena Pirkkalan kunta on onnistunut hyvin kaavoituksessa ja maanhankinnassa, ja se on varautunut tulevaisuuden kasvuun ja väestörakenteen muutoksiin kattavasti.

Yhdyskuntatekniikka ja aluepalvelut

Vuoden 2023 toiminnassa yhdyskuntatekniikan ja aluepalveluiden osalta korostuivat onnistuneet rekrytoinnit, kiertotalousmateriaalien hyödyntäminen, rantareitin rakentaminen, viisaan liikkumisen suunnitelman toteutuminen sekä urakkakilpailutusten onnistuminen.

Rekrytoinneissa saatiin tarvittavat tehtävät täytettyä ammattitaitoisilla henkilöillä, kuten uuden suunniteluinsinöörin ja liikenneinsinöörin rekrytoinnit keväällä ja syksyllä. Tämä vahvisti organisaation osaamis-pohjaa ja mahdollisti suunniteltujen hankkeiden toteuttamisen sujuvasti.

Kiertotalousmateriaalien hyödyntämisessä saavutettiin konkreettisia edistysaskelia omajohtoisessa katusaneerausessa ja kilpailutetuissa urakoissa. Kierrätysmateriaaleja, kuten tuotteistettua tuhkaa ja betonimursketta, käytettiin rakennuskerroksissa, edistäen kiertotalouden periaatteiden käytäntöön viemistä kunnan toiminnassa. Kiertotalouspuiston suunnittelutyö eteni, vaikka sen käynnistäminen kokonaisuudessaan viivästy.

Rantareitin rakentaminen oli tärkeä osa kunnan infrastruktuurin kehittämistä. Vaikka kaikki suunnitellut kohteet eivät valmistuneet, rantareitin pääreitti ja puistosuunnitelmat saatiin toteutettua suunnitellusti. Rantareitin kokonaiskustannusarviossa päästiin noin 85 prosentin toteutusasteeseen.

Viisaan liikkumisen suunnitelman toteutumisessa saavutettiin edistystä monilla osa-alueilla, kuten seudullisen yhteistyön kehittämisessä, liikenneturvallisuustyöryhmän perustamisessa ja pyöräpysäköinnin kehittämisessä. Kuitenkin konkreettisista mittareista tai tuloksista ei ollut juurikaan havaintoja, mikä voi vaatia tarkempaa seurantaa ja arviointia suunnitelman vaikutuksista.

Urakkakilpailutuksissa, kuten Satamakadun jätevedenpumppaamon saneerausurakassa, Kalatorin kivi-työurakassa ja Soukonlahden ruoppausurakassa, saatiin tarvittavat urakat kilpailutettua ja toteutettua tavoiteltuun hintatasoon, mikä varmisti hankkeiden sujuvan etenemisen.

Joukkoliikenteen osalta matkustajamäärät ja nousujen määrät jatkoivat kasvuaan, mikä lisäsi kokonais-kustannuksia. Vuonna 2023 Pirkkalassa tehtiin yli miljoona nousua joukkoliikenteellä.

Yhdyskuntatekniikan ja joukkoliikenteen kustannukset ilman vesihuoltolaitosta ovat nousseet 27 % vuodesta 2019 (311,62 €/asukas) vuoteen 2023 (396,15). Suhteellisesti eniten ovat nousseet rakennetut puistot ja viheralueet sekä joukkoliikenne. Vesihuoltolaitoksen tulokseen on vaikuttanut käyttökäteen pieneminen.

Yhdyskuntatekniikan ja aluepalveluiden kustannusten kehitystä vuosien 2019 ja 2023 välillä käsitellään liitteessä 3.

KEHITYSKOhteet JA SUOSITUKSET:

Täsmällisistä tavoitteista useat ovat edelleen keskeneräisiä, joiden seurantaan lautakunta toivoo kiinnitettävän huomiota tulevina vuosina.

MYÖNTEISET TOTEUTUMISET JA ONNISTUMISET:

Kaiken kaikkiaan vuosi 2023 oli onnistunut yhdyskuntatekniikan ja aluepalveluiden kehittämisessä ja infrastruktuurin vahvistamisessa, vaikka joitain haasteita ilmenikin. Tärkeää on jatkaa suunnitelmien toteuttamista, seurata edistymistä ja tarvittaessa tehdä muutoksia tavoitteiden saavuttamiseksi.

9.4 Ympäristöterveys

Ympäristöterveys Pirteva tuottaa ympäristöterveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon lakisääteiset palvelut Hämeenkyrön, Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kunnille sekä Nokian ja Ylöjärven kaupungeille. Pirkkalan kunta toimii isäntäkuntana. Lakisäateisenä viranomaisena toimii Pirkkalan kunnan ympäristöterveyslautakunta, jonka puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja edustavat Pirkkalan kuntaa. Kaikista muista jäsenkunnista on lautakunnassa yksi edustaja.

Pirtevan valvontaan kuuluvat:

- asumisterveys ja sisäilma
- elintarvikevalvonta
- talousveden valvonta
- terveydensuojelu
- tupakkalain valvonta ja nikotiinivalmisteet
- uimavesien valvonta
- eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta
- eläintautivalvonta

Toiminnan toteutuminen vuonna 2023

Vuoden 2023 aikana Pirtevasa on edistytty eläinlääkäripalveluiden keskeytyksettömässä tuottamisessa, ja sijaisia on onnistuttu rekrytoimaan riittävästi. Lisäksi avoin virka on saatu täytettyä. Valvontatyössä, erityisesti elintarvike- ja tupakkavalvonnan tarkastuksissa, on onnistuttu erinomaisesti.

Eläinlääkärin rekrytoinnissa on kuitenkin koettu haasteita. Tällä hetkellä hygieenikkoeläinlääkärin virka on avoinna, ja valvontaeläinlääkärisijaisia on kyselty ammattikunnan sisäisesti. Toimenpiteinä on tuettu valvontapuolta terveystarkastajaresurssilla ja kohdennetulla praktiikkaresurssilla. Lisäksi työn suunnittelu ja priorisointia on kehitetty, ja työhyvinvointi yksikössä on pysynyt hyvällä tasolla. Henkilöstön suorituskykyä kuvaava QWL-indeksi on Pirtevasa 74,9, kun taas Pirkkalan keskiarvo on 64.

Talospuolella ei ole tullut merkittäviä poikkeamia talousarvion mukaisiin kokonaismenoihin tai tuloihin. Asiakastytyväisyyttä on seurattu asiakastytyväisyyskyselyn avulla, ja yleisesti ottaen asiakastytyväisyys vaikuttaa hyvältä. Koronaviruspandemialla ei ole ollut vaikutusta Pirtevan palveluihin tai talouteen vuonna 2023. Toimintamenoista arviolta noin 20 % pystytään kattamaan maksutuloilla. Hankinnoissa ei ole tehty kilpailutuksia, mutta on hankittu pienhankintana eläinlääkinnän potilasohjelmaa eikä henkilöstöpalveluita ole ostettu ulkoa.

Valtakunnalliset painopistealueet on huomioitu valvontasuunnitelmassa. Sotepalveluiden siirtyminen hyvinvointialueille ei ole vaikuttanut merkittävästi ympäristöterveyspalveluiden kehittämiseen Pirtevan toiminnassa. Vuoden 2023 aikana ministeriöt ovat tehneet selvitystä ympäristöterveyden järjestämisestä, mutta vaikutukset Pirtevaan eivät ole vielä selvillä.

Maksutuotot

Ympäristöterveysvalvonnan maksuosuus määräytyy kunnan asukasluvun mukaan. Eläinlääkinnässä maksosuudet määräytyvät palvelun käytön perusteella. Maksuosuuksien jakauma vuonna 2023 taulukoissa 15 ja 16.

	2020	2021	2022	2023
Elintarvikevalvonta	130 610	125 376	114 083	140 385
Terveystieteiden valvonta	76 784	70 250	74 720	63 347
Tupakka- ja lääkelain valvonta	128 596	104 410	130 472	122 069
Valvonnan perusmaksut	-	-	156 150	156 000
Talovesi- ja raakavesinäytteet	3 785	4 295	2 310	2 975
Uimavesinäytteet (rannat ja altaat)	5 100	5 980	4 540	4 225
Eläinlääkintähuolto	5 581	4 399	4 284	4 590
Yhteensä	350 419 €	314 710 €	486 065 €	493 575 €

Taulukko 15: Kuntien yhteistoimintasopimuksen mukaiset maksosuudet prosentteina vuonna 2023

Pirkkala	Nokia	Hämeenkyrö	Lempäälä	Vesilahti	Ylöjärvi
14,8 %	25,2 %	8,9 %	19,5 %	4,2 %	27,3 %

Taulukko 16: Kuntien yhteistoimintasopimuksen mukaiset maksosuudet prosentteina vuonna 2023

KEHITYSKOHEET JA SUOSITUKSET:

Valvontaeläinlääkäriresurssien vaje aiheuttaa edelleen joitakin haasteita, erityisesti viiveen kiireettömämmässä valvonnassa. Rekrytoinnissa on edelleen haastetta, ja tähän toivotaan panostettavan myös jatkossa.

MYÖNTEISET TOTEUTUMISET JA ONNISTUMISET:

Eläinlääkäripalveluja on haasteista huolimatta pystytty tuottamaan keskeytyksettä ja valvontatehtäviä suoritettua menestyksekkäästi. Työhyvinvointi ja asiakastyytyväisyys ovat hyvällä tasolla.

10 Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tilintarkastuskertomuksen mukaan kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajien esitykseen tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Kuva. Pirkkalan tarkastuslautakunta 1.6.2023-31.5.2025. Kuvassa vasemmalta oikealle Matti Pirhonen, siht. Jaakko Uusimaa, vpj. Riitta Kuismanen, Ahto Aunela, pj. Mikko Kuoppa, Iiro Tyrkkö, Pia Schildt ja Satu Mäkelä.

11 Allekirjoitukset

Pirkkalassa 7. toukokuuta 2024

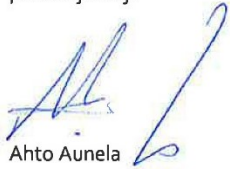
PIRKKALAN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNTA

Mikko Kuoppa
puheenjohtaja

Riitta Kuismanen
varapuheenjohtaja

Ahto Aunela
jäsen

Satu Mäkelä
jäsen

Matti Pirhonen
jäsen

Pia Schildt
jäsen

Ilja Tyrkkö
jäsen

Lähdeluettelo

Kangasalan kaupungin tilinpäätös 2023

Lempäälän kunnan tilinpäätös 2023

Nokian kaupungin tilinpäätös 2023

Pirkkalan kunnan henkilöstökertomus 2023

Pirkkalan kunnan tilinpäätös 2023

Pirkkalan tarkastuslautakunnan tarkastusparien tarkastusmuistiot vuodelta 2023 ja keväältä 2024

Tampereen kaupunkiseudun MAL4-sopimuksen seurantaraportti 2020-2023

Tilastokeskus 2024, Asunnot talotyypin, käytössäolon ja rakennusvuoden mukaan

Ylöjärven kaupungin tilinpäätös 2023

Julkaisun kuvat:

Kansikuva: Pirkkalan kunnan valokuva-arkisto

Kuva 1. tarkastuslautakunnan sihteerin valokuva-arkisto

Kuva 2. Pirkkalan kunnan valokuva-arkisto

Kuva 3. Pirkkalan kunnan valokuva-arkisto

Kuva 4. Pirkkalan kunnan valokuva-arkisto

Kuva 5. Pirkkalan kunnan valokuva-arkisto

Kuva 6. Pirkkalan kunnan valokuva-arkisto

Kuva 7. Pirkkalan kunnan valokuva-arkisto

Kuva 8. Pirkkalan kunnan valokuva-arkisto

Kuva 9. Pirkkalan kunnan valokuva-arkisto

Kuva 10. Pirkkalan kunnan valokuva-arkisto

Kuva 11. Kunnan tiedottaja

Liitteet

LIITE 1

Taulukossa on esitetty kunnanhallituksen ja lautakuntien (hyvinvointi-/sivistyslautakunta, yhdyskuntalautakunta ja ympäristöterveyslautakunta) vuosittaiset toimintamenot vuosilta 2018–2023. Käyttötalouden menoissa ovat mukana sisäiset ja ulkoiset toimintamenot. Menot yhteensä € / vuosi -sarakeessa ovat mukana käyttömenot (sis. + ulk.) ja poistot.

Taulukossa ei esitetä tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan osuuksia, koska niiden osuus koko kunnan käyttötalouden kokonaismenoista ovat pienet.

	Käyttömenot 1000 €/vuosi	Lautakuntien osuus kunnan käyttömenoista %	Poistot 1000 €/vuosi	Menot yhteensä 1000 €/vuosi	Kustannukset €/asukas (19 368)
2018					
Kunnanhallitus	8 876	6,30 %	36	8 912	460
Hyvinvointilautakunta	110 689	78,20 %	304	110 993	5731
Yhdyskuntalautakunta	20 378	14,40 %	7795	28 173	1455
Ympäristöterveyslautakunta	1 651	1,20 %	29	1 680	87
Yhteensä	141 594	100 %	8 164	149 758	7732
2019					
Kunnanhallitus	8 033	5,40 %	36	8 068 768	411
Hyvinvointilautakunta	117 714	78,50 %	365	118 078 296	6017
Yhdyskuntalautakunta	22 350	14,90 %	7 536	29 885 355	1523
Ympäristöterveyslautakunta	1 771	1,20 %	4	1 775 131	90
Yhteensä	149 867	100 %	7 941	157 808	8042
2020					
Kunnanhallitus	8 545	5,50 %	24	8 569	433
Hyvinvointilautakunta	121 796	78,90 %	768	122 564	6189
Yhdyskuntalautakunta	22 244	14,40 %	10 182	32 427	1638
Ympäristöterveyslautakunta	1 727	1,10 %	0	1 727	87
Yhteensä	154 312	100 %	10 976	165 287	8347
2021					
Kunnanhallitus	8 803	5,40 %	7	8 810	436
Hyvinvointilautakunta	128 572	79,10 %	746	129 318	6 400
Yhdyskuntalautakunta	23 572	14,50 %	13 485	37 057	1 834
Ympäristöterveyslautakunta	1 664	1,00 %	0	1 664	82
Yhteensä	162 612	100 %	14 239	176 849	8 752
2022					
Kunnanhallitus	8 915	5,17 %	42	8 957	439
Hyvinvointilautakunta	135 905	78,78 %	709	136 614	6 695
Yhdyskuntalautakunta	26 018	15,08 %	9 191	35 209	1 726
Ympäristöterveyslautakunta	1 669	0,97 %	0	1 669	82
Yhteensä	172 506	100 %	9 942	182 448	8 942
2023					
Kunnanhallitus	9 319	10,79 %	94	9 413	453
Sivistyslautakunta	53 413	61,83 %	239	53 652	2 584
Yhdyskuntalautakunta	21 782	25,21 %	10 149	31 931	1 538
Ympäristöterveyslautakunta	1 872	2,17 %	0	1 872	90
Yhteensä	86 386	100 %	10 482	96 868	4 666

LIITE 2

Liitteessä 2 on esitetty Pirkkalan verotulot ja valtionosuudet vuosien 2018–2023 aikana.

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Verotulot yht.	86 066 380	90 250 728	96 295 282	100 589 026	111 921 858	61 903 103
Kunnan tulovero	76 868 673	80 906 886	86 589 692	87 753 839	97 222 615	48 351 164
Kiinteistovero	5 383 816	5 319 350	5 213 422	5 872 900	5 996 482	6 930 940
Osuus yhteisöveron tuotos	3 813 891	4 024 493	4 492 167	6 962 286	8 702 760	6 620 999
Valtionosuudet yht.	11 374 804	12 551 072	21 282 077	17 048 896	19 545 307	16 175 627

LIITE 3

Yhdyskuntatekniikan ja aluepalveluiden kustannusten kehitys 2019–2023.

2019	Mittayksikköä	Kunnossapito ja tai käyttömenot €	Poistot ja arvonalentumiset €	Kustannukset yhteensä €	Kustannukset yhteensä €/mittayksikkö	Kustannukset yhteensä €/asukas (19 620 as.)
Kadut ja kevyenliikenteen väylät *1	753000m2	1 364 000 €	3 133 748 €	4 497 748 €	5,97 €/m2	229 €
Rakennetut puistot/viheralueet *2	41 ha	220 000 €	215 548 €	435 548 €	10 623 €/ha (1,06 €/m2)	22,20 €
Ulkoliikuntapaikat *3	19 kpl	308 000 €	78 186 €	386 186 €	20 326 €/kpl	19,70 €
Ulkoilureitit ja ladut	30 km	65 000 €	25 540 €	90 540 €	3 018 €/km	4,60 €
Joukkoliikenne *4	935 946 nousua	709 000 €	-----	709 000 €	0,76 €/nousu	36,12
Yhteensä		2 666 000 €	3 453 022 €	6 119 022 €		311,62
Vesihuoltolaitos *5	putkistometriä	+1 101 615 € *6	710 773 €	+390 842		+19,92
Yhteensä		1 564 385	4 163 795	5 728 180		291,70

2023	Mittayksikköä	Kunnossapito ja tai käyttömenot €	Poistot ja arvonalentumiset €	Kustannukset yhteensä €	Kustannukset yhteensä €/mittayksikkö	Kustannukset yhteensä €/asukas (20 762 as.)
Kadut ja kevyenliikenteen väylät *1	853 000m2	-1 521 604	-3 613 095	-5 134 999	6,02 €/m2	-247,31
Rakennetut puistot ja viheralueet *2	48 ha	-672 761	-244 870	-917 631	19 117,31 €/ha (1,91 €/m2)	-44,20
Ulkoliikuntapaikat *3	19kpl	-414 873	-107 463	-522 336	27 491 €/kpl	-25,16
Ulkoilureitit ja ladut	30 km	-90 040	-31 056	-121 096	4 036 €/km	-5,83
Joukkoliikenne *4	1 091 050 nousua	-1 529 081	----	-1 529 081	1,40 €/nousu	-73,65
Yhteensä		-4 228 359	-3 996 484	-8 224 843		-396,15
Vesihuoltolaitos *5	putkisto 250 612 m	+780 804 *6	-820 338	-39 534 €	0,158 €/m	-1,90
Yhteensä		-3 447 555	-4 816 822	-8 264 377		-398,05

*1 Sisältää kesä- ja talvihoidon, päällystykset, hulevedet, valaistuksen ja yksityistiet

*2 Sisältää leikkipaikat

*3 Sisältää kenttien kesä- ja talvihoidon

*4 Muokattu 2019 taulukko joukkoliikenteen nousujen osalta. Laskettu nousujen, ei matkojen mukaan.

*5 Pirkkalan kunta vastaa vesi- ja viemäriverkoston rakentamisesta ja kunnossapidosta. Tampereen Vesi vastaa veden hankinnasta, toimittamisesta ja laskuttaa käyttäjiä niistä. Tampereen Vesi maksaa Pirkkalalle verkon käytöstä käyttökorvausta.

*6 Toimintakate

Vesihuollon investoinnit

Katujen ja vesihuollon saneerausohjelmassa kuvataan vesihuollon saneerauksen vuosikohtainen tilanne tehtyjen määrien ja kustannustietojen perusteella. Vuoden 2023 toteutuneet yksiköt kootaan vuoden 2024 saneerausohjelman laadinnan yhteydessä.

Vuoden 2023 toteuma	-1 785 246
Vuoden 2022 toteuma	-1 183 164
Vuoden 2021 toteuma	-915 568